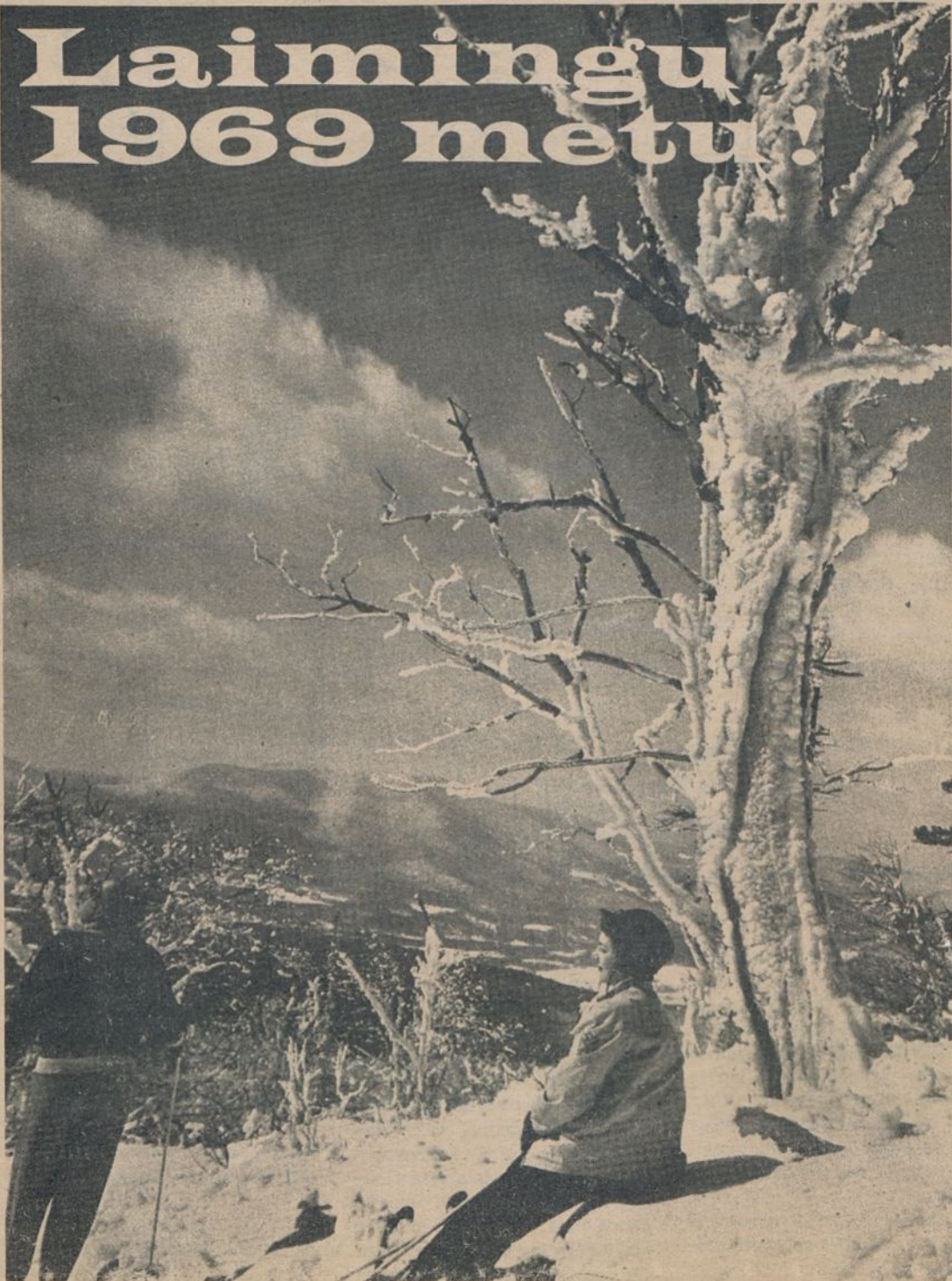

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
6907 Superior Avenue, Cleveland, Ohio, 44103. Telephone: 431-6344
LIV. Sausis — January 1, 1969 Nr. 1

ILIUSTRUOTAS TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

Laimingu 1969 metu!

ŽVILGSNIS Į ATETI...

Vyt. Maželio nuotrauka

PROŠVAISTĖS

PRAĖJUSIŲ METŲ SUTEMOSE

Neesu tikras ar praėjusius metus tikrai galima pavadinti nelaimingais ar tamsiais. Buvo padaryta nemaža materialinė pažanga. Dar niekados tiek daug žmonių negyveno taip gerai. Ant ra vertus, neramumai tame krašte, kuris daugiausiai padarė pažangos materialiai, čia JAV-bėse kelia rūpesčio. Ne tiek tų neramumų mastas, kiek ta proga išryškėjusios nuotaikos Amerikos intelektualiniuose sluoksniuose. Žuvis, kaip sakoma, pradeda gesti nuo galvos.

Žinia, nepasitenkinimas esama būkle yra geriausias akstinas pažangai. Blogiau, kad nėra jokio idealo, jokio net sapno, į kurį tikima. Norima tik sugriauti pabodusią dabartį, neturint jokio plano ateičiai. Visos civilizacijos susilaukia galo. Ar atėjo laikas ir mūsų? Platus klausimas, į kurį galima duoti tuziną atsakymų. Vilties tačiau duoda faktas, kad neturint prieš akis jokios "fata-morganos", svajonės, kuriai reikia tuojau sunaikinti dabartį, pradedama galvoti pragmatiškai, jei norite -- praktiškai ir galutinėje išvadoje sutinkama, kad vis dėlto nėra taip bloga.

Praktiškai žiūrint, tai galima pastebėti ir Nixono administracijai ruošiantis perimti šio

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

krašto valdymą. Nixono rinkimų obalsis buvo kad kraštas yra reikalingas "change" -- permainų. Jis tačiau buvo išrinktas nedidele dauguma. Blogiau, kad kongrese liko demokratų partijos dauguma. Nixonas iš to tuojau pat padarė savo išvadą, kurias konservatoriai galėtų sutikti gerokai nusivylę. Atrodo, kad jokių didesnių pasikeitimų nebus. Bet... jų negalima buvo tikėtis ir iš pat pradžių. Bet tai, žinoma, dar nereiškia, kad ir mažų galimybių ribose nauja administracija gali padaryti vieną kitą kitą žygį, kurio jau negalima buvo tikėtis iš praėjusios administracijos. Ji turi šansą, pavyzdžiui, Vietnamo byloje.

Reikia atsiminti, kad Eisenhowerio administracija galėjo užbaigti Korėjos karą dėl to kad komunistinė pusė prisibijojo, kad tolimesnis jo tęsimas galėtų išvesti amerikiečius iš kantrybės ir jie galėtų griebtis kokių žygių karo ... laimėjimui. Nixonas yra labai panašioje situacijoje. Prieš rinkimus buvęs "sakalu" jis dabar, atrodo, virsta "balandžiu". Taikos šansai priklauso tačiau nuo to kaip komunistai įvertins jo būdą. Ar jis jiems atrodys toks pat "minkštas" kaip

Kennedy, kurį užtenka tik pabaidyti, ar jis gali užsinorėti daugiau parizikuoti, jei karo negalės užbaigti dabartinėmis sąlygomis? Amerikiečių ir viso pasaulio labai išeitų, jei sovietai Nixoną ir toliau laikytų "tricky Dick", iš kurio galima visko tikėtis.

Čia glūdi Nixono šansas, kurį, reikia tikėtis, jis panorės išnaudoti. Vilčių suteikia ir faktas, kad Raudonoji Kinija, atrodo, nori ieškoti tam tikrų kontaktų. Jos interesai kai kuriais atsitikimais nesutampa su Sovietų Sąjungos, ta-

Art. Rytuose įtempta padėtis

Artimuose Rytuose vėl gresia pavojus išsibėgti karui tarp Izraelio ir arabų valstybių. Praeitą šeštadienį Izraelis pasiuntė helikopteriais 45 savo karių į Libano tarptautinį aerodromą Beirute, kur jie sunaikino žemėje 13 Libanui priklausančių lėktuvų.

Užpuolikai, granatomis ir kulkosvaidžiais sunaikinę keleivinius lėktuvus, grįžo Izraelin. Ten karinės vadovybės atstovas pareiškė, kad puolimas buvo atkirtis už arabų partizanų įvykdytą Atenuose Izraelio oro linijos lėktuvo užpuolimą, kurio metu žuvo 1 asmuo ir du buvo sužeisti.

Libanas dėl šio užpuolimo pareiškė protestą JT Saugumo Tarybai, tvirtindamas, kad jis niekuo neišvėlęs į Atenų įvyki, todėl Izraelio puolimas, paremtas klaidingu kaltinimu, buvęs įžulus agresijos veiksmas.

JAV vyriausybė pasmerkė šį agresijos aktą ir įteikė griežtą protestą Izraelio ambasadoriui Washingtone, įsakydama savo ambasadoriui Tel Avive tuoj prašyti pasimatymo su Izraelio premjeru arba užsienių reikalų ministriu.

Šis Izraelio puolimas pasaulyje susilaukė griežtos reakcijos. Jordano karalius Huseinas siūlo Libanui pasinaudoti visais Jordano aviacijos įrengimais bei savo oro linijos lėktuvais, o Egipto prezidentas Naseris skubiai sušaukė savo ministerių posėdį aptarti šią Izraelio agresiją, gi sekmadienį naktį posėdžiavusi saugumo Taryba siūlo imtis skubių nutarimų prieš Izraelį.

Čiau kol kas nebuvo rasta jokio būdoto nesutikimą kaip nors išnaudoti savo naudai.

(Nukelta į 2 psl.)

A.A. Sofija Smetonienė

MIRĖ SOFIJA SMETONIENĖ

Šeštadienį, gruodžio 28 d. 10 val. vakaro po ilgų ir sunkių ligų Clevelando švento Vincento ligoninėje mirė prezidento Antano Smetonos našlė Sofija Chodakauskaitė-Smetonienė.

Sofija Smetonienė gimė 1885 m. sausio 13 d. Gavenonių dvare, Pašvintinio valsčiuje, Šiaulių apskrityje, Lietuvos bajorų Antano ir Marijos Chodakauskų šeimoje. Vyresnysis brolis Romas buvo kariuomenės teismo prokuroras, jaunesnysis brolis Tadas (miręs 1940 m.) ilgametis Panevėžio burmistras, jaunesnioji sesuo Jadvyga ištekojo už buvusio Lietuvos ministerio pirmininko Juozo Tubelio.

Chodakauskų šeima kaip ir daugumas to laiko Lietuvos dvarininkų namuose kalbėjo lenkiškai, bet buvo lietuviškos orientacijos. Jie buvo vieni iš tų retų dvarininkų, kurie nežiūrėnt ilgų metų lenkų įtakos liko iš-

tikimi savo kraštui ir tautai.

Tėvai Chodakauskai rūpinosi savo vaikų lietuviškumu ir jiems mokytį kviesdavosi lietuvių studentus, kuriuos rekomenduodavo Jonas Jablonskis. Vieną vasarą Gavenonių dvare gyveno ir

(Nukelta į 7 psl.)

Kas nauja Pasaulyje

• JAV bus. prezidentas Nixonas Floridoje tarėsi su savo valstybės sekretoriumi Rogers ir gynybos sekretoriumi Laird Vietnamo ir kitais tarptautiniais klausimais.

• ČEKOSLOVAKIJOS premjeras Černikas praeitą šeštadienį su savo vyriausybe atsisakė dino, ruošdamas kelią naujai federalinei santvarkai, kuri pradeda veikti nuo sausio 1 d. Manoma, kad Černikas ir kiti svarbių postų ministrai bus palikti pareigose. Černikas pareiškė: "Tik istorija galės spręsti, kaip vyriausybė atliko savo pareigas dešimtų metų mėnesių bėgyje". Tuo tarpu metalo darbininkų unija grasina skelbsiant visuotinį streiką, jeigu seimo pirmininkas Čekas bus pakeistas slovaku.

• POPIEŽIUS PAULIUS savo sekmadieninį palaiminimą šv. Petro aikštėje ištisai siejo su Apollo astronautų skrydžiu. Jis sakė, kad tas astronautų žygis turės vėl sužadinti gyvenimo paslapties ir jo santykio su Dievu pajautimą.

• KINĖJA praeitą savaitę įvykdė aštuntą branduolinį sprogdinimą. To pasekoje atsiradę radioaktyvūs krituliai jau pasiekė Japoniją.

• PUEBLO laivo kapitonas Bucher sakė, kad jis komunistams pasirašęs netikrą prisipažinimą dėl jo vadovauto laivo veiklos, tik po to, kai šiaurės Korėjos pagrasino po vieną išžudyti Pueblo įgulos narius. Pagal jį komunistai teigė, kad jie žudys jūrininkus jo akivaizdoje pradedant jauniausiu. Komunistai taip pat naudojo prieš jį ir kitas teroro priemones. Pueblo laivo įgula buvo paleista po 11 mėnesių nelaisvės šiaurės Korėjoje.

-- Šį kartą tave pagavau!...

RŪKymo įtaka sveikatai (4)

Dr. STEPONAS BIEŽIS

KIEKVIENA NAUJA CIGARETĖ,
TAI NAUJA VINIS KARSTUI...

Vis daugiau ir daugiau balsų girdisi netik rūkymą įtariant, bet jį tiesiog kaltinant kaip vėžio sukėlėją plaučiuose ir rūkymo sveikatos pažeidimą kitais žvilišniais. Atsiranda vis daugiau tabaką inkriminuojančių davinų, išplaukiančių iš laboratorinių tyrimų, statistikų surinkimų, klinikinių patikrinimų ir pagaliau skrodimų. Visi šitokie moksliniai daviniai veiks sutarintai smerkė tabaką, ypač cigarečių rūkymą, kaip reikšmingą faktorių sveikatos pažeidime. Tačiau nebuvo aiškiai pasakyta ir moksliniai įrodymai, kaip ir kokie rūkymo junginiai paveikia sveikatą. Trūkumas akivaizdinių ir negiginamųjų įrodymų kaip tik leisdavo suabejoti tokiais kaltinimais. Juk kvėpavimas vis daugiau ir daugiau suterštu oru, gyvenimo eigos

tempo kitimas, kuris verčia žmogų vis daugiau skubėti ir rūpintis, valgomos maisto dirbtinumas su visokiais prezervatais ir bendrai technikai vis kylant, žmogaus gyvenimas tuo pačiu vis daugiau sumechanizuoja, kas dažnai verčia nusizengti gamtos nekeičiamoms įstatymams, kurių baismės suvedamos žmogaus sveikatos sąsąkaiton. Šitokie ir panašūs teigimai bei argumentai vienems sukelia abejonių, kitiems, ypač palankiems rūkymui, teikia moralinio pasiteisinimo rūkyti be baimės, o tabako verslui duoda pagrindo dar stipriau reklamuoti rūkymą. Šitokioms kontraversijoms vykstant sunku sušiovkti kur tikrumoje yra tiesa, kur faktas, kur teigimas ir kur tik pageidavimas, nors jis būtų tikrai širdingas.

Taip ir prie geriausių sąlygų bei vadovaujantis geriausiais norais neįmanoma tiksliai išspręsti šios svarbios problemos, rūkymo įtakos žmogaus sveikatai. O tuo tarpu Viešosios Sveikatingumo Tarnybos oficialus 1957 m. pareiškimas kankina tabaką sukėlėme vėžio plaučiuose ir kitas ligas, pasilieka neatšaukiamas. Kad šią taip svarbią problemą išspręsti vienaip ar kitaip šios Tarnybos vyr. gydytojas Luther L. Terry nusprendė įkurti specialią komisiją studijuoti rūkymo problemą.

Pasitarus su svarbesnėmis organizacijomis, ir gavus paties prezidento pritarimą dr. Terry 1962 metais liepos 24 d. sušaukė posėdį iš 150 mokslininkų ir gydytojų, kurie pasižymėjo medicinos mokslo srityje. Buvo sudarytas Vyriausiojo Gydytojo Rūkymo ir Sveikatos Patariamasis Komitetas, kurio specifinė paskirtis yra, kas tik liečia tabako vartojimą, rinkti visokią medžiagą, tyrimų davinį, statistinius apskaičiavimus, įvairius pareiškimus ir teigimus.

TABAKO PROBLEMOS
STUDIJOS

JAV Vyriausiojo Gydytojo Rūkymo ir Sveikatos Patariamasis Komitetas, kurį dėl trumpo vadinsime tik Komitetu, ėmėsi darbo atviromis akimis, blaivių protu, moksliniais ir bešaliu nusiteikęs, jausdamas milžinišką atsakomybę spręsti pasaulinio masto uždavinį, liečiantį milijonų žmonių sveikatą. Šis komitetas, turėdamas visiškai laisvas rankas ir autoritetą pasiūlyti pagalbon savo užsimo-tame darbe, įsigijo atitinkamą mokslinį ir techninį štabą, pasikvietė į talką 155 konsultantus, atitinkamus institutus ir organizacijas. Šitai apdairiai ir plačiai susiorganizavęs, tas Komitetas ėmėsi darbo objektyviai ir sprendimus darė visiškai bešaliu, vadovaujantis daviniais.

Tikslus štabo parinkimas, didelis skaičius atitinkamų ir žymių specialistų konsultacijoms ir paties Komiteto kruopštus parinkimas geriausių mokslininkų šiam uždaviniui, iš anksto užtikrino autoritetingą ir išsamų raportą.

Stebint cigarečių rūkymo mirtingumą su nerūkytojais, ryškiausiai metasi į akis, tai stebėtina rūkymo aukštas mirtingumas nuo plaučių vėžio, siekiantis net virš dešimties kartų.

Pagal mirčių daugumą iš eilės seka: bronchitas ir dusulys, gerklės, burnos ir stemplės vėžio liga. Tai vis artimiausios kūno dalys, kurias pasiekia cigarečių dūmai su kiekvienu įtraukimu. Iš statistikos matyti, kad rūkymo mirtingumas aukštesnis už nerūkymo ir nuo visų kitų ligų, bendrai paėmus truputį daugiau nei 50 procentų. Iš to matoma aiški išvada, kad rūkymas susijęs su aukštesniu mirtingumu. Kitais žodžiais sakant, rūkytojai trumpiau gyvena už nerūkiančius.

Tie patys duomenys rodo, kad juo daugiau cigarečių surūkoma kasdien, tuo tiesiogioje proporcijoje aukštesnis yra mirtingumas. Rūkiančiųjų nedaugiau kaip 10 cigarečių į parą mirtingumas nuo visokių priežasčių

pašoka 40 procentų už nerūkiančius; surūkiančių į parą 20, mirtingumas pašoka iki 70%, nuo 20 iki 39, mirtingumas 90%, o surūkiančių 40 ir daugiau, mirtingumas pakyla iki 120% už nerūkiančius. Taigi kasdien surūkomų cigarečių skaičius tolygiai padaugina mirčių skaičių. Užtat neveltui amerikiečiai praminė cigaretes karsto vinimis.

Cigarų ir pypkės rūkymas, remiantis tomis pačiomis studijomis, rodo tik visai nežymų mirčių pakėlimą palyginus su nerūkiančiais. Užtat apie šio rūšies rūkymą ir nekalbama, nes esminiai nežaloja sveikatos. Tabako kramtymas, kuris jau baigia iš mados išeiti, irgi nerodo žalingumo sveikatai.

Apie cigarečių rūkymo santykiavimą su paklusių mirtingumu jau nebėra abejonės. Statistika, įvairūs tyrimai ir moksliniai stebėjimai akivaizdžiai jungia cigaretes su aukštesniu mirtingumu, kuris tačiau dar nepasako, kad ta cigaretė yra išskirtinas faktorius to aukštesnio mirtingumo. Dar neišaiškinta, kad nėra kitų faktorių, kurie galėtų paruošti palankias aplinkybes cigarečių dūmams pakirsti rūkymo sveikatą ir jį mirtingumą pakelti. Žodžiu, dar esama neaiškumų, kurie sukelia rimtas problemas, reikalaujančias tolesnių tyrimų, kurie aiškiai parodytų tikrąjį kaltininką.

RŪKymo ĮVAIRENYBĖS

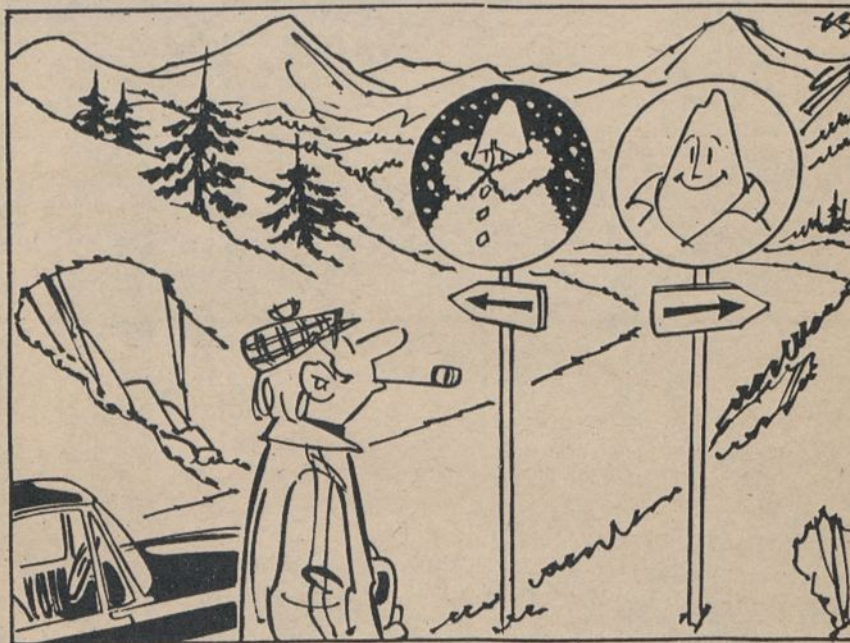
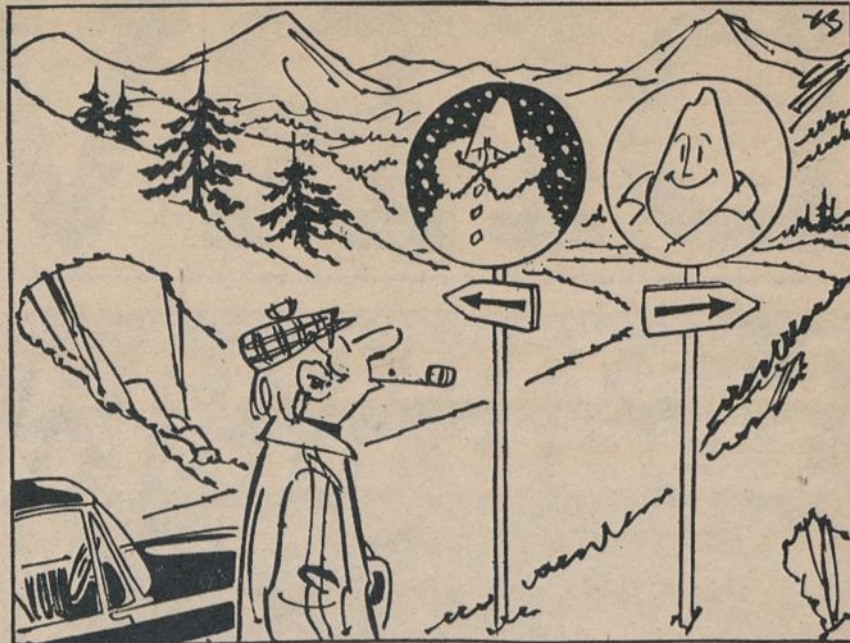
Rūkymas, kaip ir patsai gyvenimas, keičiasi laiko tėkmėje. Bendras palinkimas yra daugėjimo kryptimi tiek tabako naudojimo, tiek rūkymo skaičiumi. Senesniais laikais rūkymas ir bendrai tabako vartojimas buvo veik vien vyrų išimtiną privilegiją. Tačiau maždaug prieš 30 metų ir moterys ėmė naudotis lygiomis teisėmis. Jos pasitenkina vien cigarečių rūkymu. Daugelis jų turi tą savybę, kad rūko tik išėjimuose. Tai vargu ar tokias moteris reikėtų skirti prie tikrų rūkytojų, nes nė pro-čio, nė poveikio nesama.

Dabar šiame krašte apskaičiuojame rūkymo esama virš 70 milijonų. 1900 metais vienas rūkytojas vidutiniškai sunaudojo 1 metus tabako 7,42 svarų, o 1962 m. jau pašoko iki 10,85 svarų ir cigarečių rūkymas pakilo nuo 49 iki 3,958 cigarečių. Tai milžiniškas padaugėjimas. O tuo pačiu metu cigarų, pypkės ir kramtomo tabako naudojimas daugiau nei dvigubai sumažėjo. Tas rodo, kad šio krašto žmonės duoda pirmenybę cigaretėms. Nuo 1950 metų cigaretes su filtrais pradėjo populiarinti. Staigus išpopuliarėjimas cigarečių su filtrais remiasi dviem sumetimais. Viena, rūkytojai save ramina ir daugelis įtikėjo filtrais apsaugosiu nuo skelbiamos grėsmės sveikatos pažeidimo. Antra, cigarečių išdirbėjai pajutę rūkytojų palinki-

Septynių
skirtumų
galvosūkis

Kopijuod a m a s
piešinį, dailininkas
tyčia padarė septy-
nias klaidas.

Palyginkit abu
piešinius ir bandy-
kit surasti tuos sep-
tynius skirtumus.

mą į filtrines cigaretes neva dėl tariamo saugumo, ėmė tokias cigaretes smarkiai reklamuoti vis su naujesniais ir pranašesniais filtrais, duodant supratimą, kad apsaugomąją naudą, kuriai daugelis rūkytojų šventai įtikėjo ir sau ramiai rūko iki pilno pasitenkinimo, jausdami visišką saugumą nuo sveikatos sužalojimų.

Cigarečių filtrai daromi iš įvairių smulkiai sukaptų medžiagų prijungiamų mašinomis prie cigarečių galų, per kuriuos visi dūmai turi pereiti pirmą kartą, kad būtų išvalyti. Taigi tikrumoje tabako dūmai perkošiami ir dažnas pasakytų, kad tokie dūmai apvalomi, kas "neabejotinai" privalo išvalyti sveikatą kenksmingas medžiagas. Pastaruoju laiku nekurios kompanijos į filtrus deda medžio angles, kuri jau neva "tikrai" visus nuodus sulaikys. Šitoks samprotavimas neturi reikšmės, nes neįrodytas moksliniais tyrimais. Paskutiniai moksliniai cigarečių filtrų tyrimai parodė, kad jie visai mažai, o dažniausia visiškai nesulaiko nuodinių cheminių medžiagų. Tai darbar jau galima tvirtinti, kad ir geriausi filtrai neapsaugo rūkymo nuo pavojų. Todėl rūkytojai privalo aiškiai suprasti, kad filtrai neteikia jokio saugumo. Dėl šio fakto cigarečių pardavėjai savo garsiniuos niekur nesako, kad cigarečių filtrai apsaugo sveikatą nepraleisdami nuodingas rūkymo medžiagas.

Žmonės pradeda rūkyti įvairiuose savo gyvenimo metuose.

Tačiau daugiausia, tai jaunatvės metuose.

Jaunuolius, pradėdantius rūkyti gal nedera be atodairios smerkti, nes jie dar protiniai nesubrendę logiškai aiškinti prie ko rūkymas gali nuvesti. Tačiau į suaugusius reikėtų kitaip žiūrėti. Jie jau subrendę protu, tad patys ima visą atsakomybę už pasekmes. Įmdami pirmą cigaretę burnon pirmiausia turėtų rimtai pagalvoti kur jis žengia, ką tai jiems duos ir kokios iš to rūkymo bus pasekmes. Rimtesnis pagalvojimas sulaukytų nuo pirmosios cigaretės ir, žinoma, nuo rūkymo, kas teiktų malonesnį gyvenimą be grėsmės pakirsti savo sveikatą cigarečių dūmais, kurie nesuskaldomiems tikstančiams atima gyvybę pirm laiko, o naudos neduoda jokios.

JAV Viešo Sveikatingumo Tarnybos Vyriausias Gydytojas Luther K. Terry 1964 m. paskelbė garsųjį raportą, kuris plačiausiai buvo išgarsintas po visą pasaulį.

Šis raportas sudavė didelį smūgį tabako vartotojams, ypačiai cigarečių rūkytojams ir sukėlė krizę tabako industrijai, nes iš pradžių atrodė, kad nebebus rūkytojų ir neberekės tabako. Juk raportas aiškiai skelbė, kad cigarečių rūkymas sukelia gerklės ir plaučių vėžį, širdies pakrikimus, kraujagyslių suktėjimą ir t.t. Žodžiu, kad rūkymo mirtingumas siekia virš pusantro karto daugiau už nerūkiančius, ir kad mirtingumas, ypač nuo vėžio, kyla tiesiog nuo rūkymo gausumo.

Daugelis nors ir įgudusių rūkytojų atsisveikino su cigaretėmis, o kiti jų skaičių žymiai sumažino. Neišvengiamai cigarečių paklauso rinkoje mažėjo, kas rimtai gsdino tabako pramonę, kuri buvo priversta darbininkų skaičių mažinti. Pagaliau ir likusiems tebuvo darbo tik dviem ar trim dienom vietoj visos savaitės. Taigi krizė tikrai reikšė, kurlai galo vis nesimati.

Kad dar stipriau įspėjus rūkytojus, siekiant jų sveikatą gerovės, Federalinė Verslo Komisija paruošė išleisti privalomą patvarkymą, kad ant kiekvieno cigarečių pakelio būtų uždėta stambiomis raidėmis: "Išspėjimas -- cigarečių rūkymas žalingas sveikatai". O televizijoje cigarečių reklamose turėjo būti sakoma: "Dėmesio -- cigarečių rūkymas yra sveikatai pavojingas. Rūkymas gali sukelti mirtį nuo vėžio ir kitų ligų". Jei šitokie pareiškimai legaliai būtų privalomi visur aiškiai skelbti kartu su cigarečių reklama, kas gi jas bepirks? Rūkytojas perskaitys ant cigarečių pakelio įspėjimą ir išgirdęs televizijoje, kad ciga-

retės sukelia mirtį nuo vėžio ir kitų ligų, tai vargu ar pirkty sau mirtį? Tai būtų mirtis tabako pramonė. Šitokią grėsmę aiškiai nujautė tabako verslininkai, kurie vietoje nuleisti rankas ėmė priešintis bet kokiems suvaržymams, ir tuo pačiu dairėsi surasti palankią iš- eitį, kad tabako industrija bujo- tų.

Tabako verslas yra 8 bilijonų dolerių metinių pajamų pramonė, kuri sumoka per tris bilijonus federalinių, valstybinių ir miesto takų. Ji duoda 750, 000 farmų šeimoms užsiėmimą, samdo 96,000 darbininkų, kuriems per metus išmoka 379 milijonus dolerių. Kelios pietinės valstijos išimtinai gyvena iš tabako auginimo. Taigi tabakas yra didelis ekonominis faktorius, kuris interesuoja vyriausybės dėl stambiųjų pajamų, ūkininkų, darbininkų ir net patį kongresą, ypač atstovaujančius pietines valstijas. Taigi yra kam kovoti už tabako pramonės išlikimą ir jos bu- jojimą, nors tai susikerta su žmonių sveikatos gerove. Tai sudaro dvi priešingybes, kur dabartiniu metu nesuderinamos be skriaudos vienai ar kiai pusei.

(Bus daugiau)

HELP WANTED MALE

WANTED 1ST CLASS
AUTOMATIC Operators for Acme,
New Britain, W&S and B&S, Vertical
Lathe Operators, Vertical Mill Oper-
ators, Centerless Grinder Operators,
W&S Hand Screw Operators. Open-
ings.
Must be able to set up. Work from
Blue Prints and Close Tolerance, on
1st and 2nd shifts.
Steady work. Overtime and fringe
benefits.

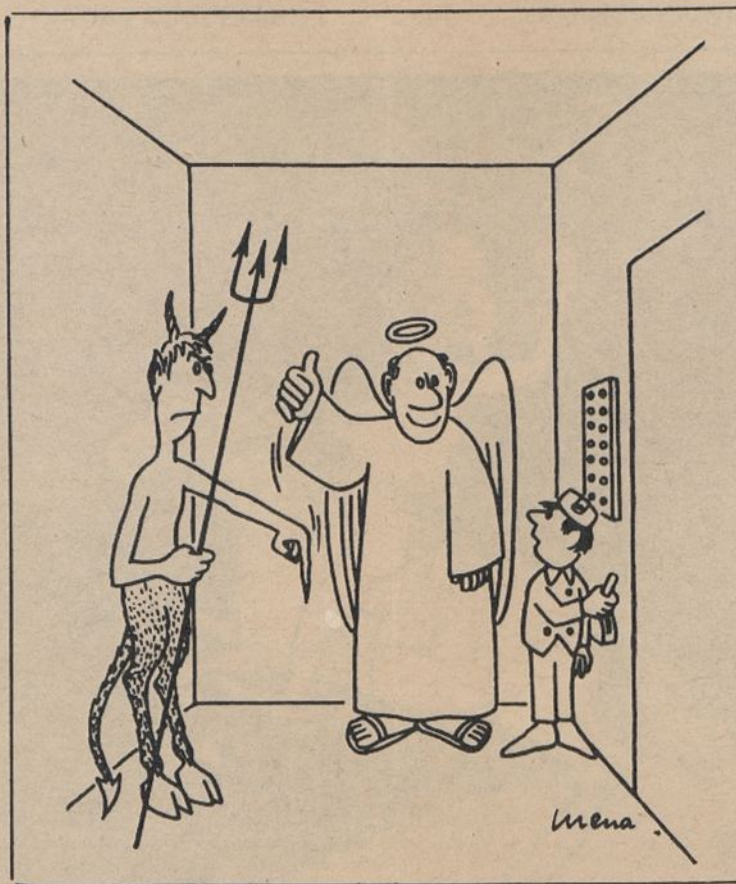
WELDALOY PRODUCTS
11511 Stephens Drive
(9 1/2 Mile and Hoover)
Warren, Mich. (120-1)

MOLDERS, COREMAKERS, LABOR-
ERS, at gray iron foundry established
1920. New contract offers substantial
wage increases, company paid insur-
ance and improved pension. Plant-
wide incentive. Apply in person.
AMERICAN FOUNDRIES COMPANY,
330 2nd St., Milan, Mich. 48160.
(118-2)

SUPERVISOR

Manufacture of heavy duty off-
highway earth moving and logging
equipment has immediate opening for
foreman in Welding Department. Must
be capable of supervising approxi-
mately forty (40) employees in all
phases of welding least five (5) years
experience in heavy steel fabrication.
Prefer someone with some college
background in Industrial Engineering.
Permanent, rewarding position with
excellent company benefits. Salary
commensurate with ability and ex-
perience. Send resume in confidence
TODAY to:

ATHEY PRODUCTS
CORPORATION
P. O. Box 669, Raleigh, N. C. 27602
Personnel Department
(124-5)

Be žodžių...

TIK SU SĄLYGOM!

Prieš kuri laiką šioje vietoje buvau paminėjęs vieno sovietinės Lietuvos kultūrinių ryšių su užsienio lietuviais draugijos vicepirmininko grojimą per lumzdelį, aiškiai pasisakant, kad tų ryšių tikslas esąs šiek tiek susipažinti su lietuvių išeivijos gyvenimu ir tuo pat metu išeivius supažindinti su sovietinės Lietuvos kultūriniais ir politiniais lobiais. Kitaip sakant, atlikti propagandinius uždavinius. Kokio nors abipusio bendradarbiavimo tam nebuvo nei siūloma, nei apie jį kalbama.

"Klysti!" - netrukus po to priešingai tvirtino laiške iš New Yorko vienas mano gerai informuotas korespondentas. "Iš Lietuvos čia atvykę sovietiniai įgaliotiniai nesivaržydami persą bendradarbiavimą, ypač kultūrininkams. Gi mūsų iškiliesiems muzikams ir operos solistėms jie tiesiai siūlo, kvies-te kviečia vykti Lietuvon koncertuoti" ir tt.

Nežinau, kaip iš tikrųjų, tik perduodu ką iš to laiško girdėjęs. Ir tada pagalvojau: kaip gaila, kad nesu iškili operos solistė! Aš tokį kvietimą, jei jis būtų padarytas tikrai atsakingo pareigūno, turbūt priimčiau su malonumu. Vien išbandymui, koks iš tikrųjų yra tas persamas bendradarbiavimas. Pvz., pateikčiau savo gastrolių programą: trys (ar daugiau) operų spektakliai Vilniuje, penki tarptautinių ir tautinių dainų koncertai plačiajai visuomenei didesniuose Lietuvos miestuose. Su iš anksto tvirtai nustatytu repertuaru ir be specialių "šovinistinių" ar provokatyvių dainų. Programoje dar pora žymesnių išeiviškų dainų su gerais vietos saviieklinių chorais, parūpinant jiems iš anksto gaidas išmokti pvz. Budriūno-Brazdžio "Mano protėvių žemė", "O, Nemune" ar "Tėviškės namai". Repertuaras be vėlesnių pakeitimų. Honoraras sutartas iš anksto, arba atitinkamai pajamų procentai, su teise išsivežti iš Rusijos ar paaukoti, kam norėčiau.

Tada nereikėtų daug rautis plaukų kvailiausiomis diskusijomis. Tuojau paaiškėtų, kaip ir kiek sovietinė Lietuvos valdžia nori ir gali užtikrinti ir įvykdyti abišališką bendradarbiavimą su užsienio lietuviais kultūrinėje srityje. Tokį, kuris būtų apipusiskai prasmingas.

Mažumos, ar daugumos pralaimėjimas?

Galima suprasti abejingas, kritiškas ar ir griežtai neigiamas pažiūras į išeivijos bendravimą su Lietuva visuomeninėje ir politinėje srityje. Jos būna pagrįstos tam tikros filosofijos logika, tam tikrais geležiniais principais, temperamentu ar išankstiniais įsitikinimais, dėl kurių visuomet galima ir gal naudinga padiskutuoti, žinoma, tuoj nesigriebiant inkriminacijų, kad vienos pažiūros tai "patriotiškos", o kitokios tai "išdavikiškos". Labiau keista, kai politinės pažiūros šimtaprocentiškai perkeliamos ir taikomos kultūrinei bei dvasinei sričiai.

Visi skelbia, kad išeiviai karštai tebemyli savo tėvynę ir kad iš tėvynės reikia siektis lietuviybės atsparos ir sentis dvasios mūsų tautinei gyvybei, kuri užsienyje, kamieną atsiskyrusi, blėsta. Bet kai tik pasitaiko retos ir vis dar suvaržytos progos, kur tėvynės lietuviškumas ir jos tautinė dvasia atvyksta pas mus pasižmonėti ir kur labiau matyti ne kokia išskirtina politinė propaganda, o pirmiausia tai, kad lietuvių tauta dar gyva (liaudies šokiai, muzika, ansamblių dainos. solistų koncertai), - tai ir į tokią bendravimą, tiksliau, susitikimus mes kai kurie vistiek žiūrim ko politiškiausiai, lyg persigąstam, šiurkščiai atstumiam ir tvirtinam, kad tokiu būdu tikrai "susilikviduosim patys"...

Taigi, kaip politinio, taip ir kultūrinio bendravimo atžvilgiu mūsų santykis ir atsiliepimas stengiasi būti ne pozityvus, aktyvus ir kūrybiškas, bet neigiamas, negatyvus, vengiantis, ko toliausiai pats atsitraukiantis, ko toliausiai ir ko rūščiausiai tikrą ar tariamą priešą atstumiantis. Taktika gal neperdaug krikščioniška...

Be abejo, kaip daugelis pranašysčių, taip ir manoji gal pasirodys pro šoną prašauanti. Man betgi regisi, kad tokia neigiama, nepozityvi, nekūrybiška, esmėje labai nekovinga ir nekovotaiška, grynai defetistinė, visoki, net patį nekalčiausią kultūrinį bendravimą neigianti pažiūra ir laikysena

tikrai pralaimės. Žinoma, jeigu ir kolei lietuvių išeivija bus tautiškai gyva, kūrybiška ir jautriai trokš saity su savo tautos dvasinėm ir meninėm versmėm.

Man net rodos dar baisiau: - kad tokia laikysena žymia dalimi jau yra pralaimėjusi. Jau ir dabar pvz. iš Lietuvos atvykstančių menininkų koncertus piketuoja žymiai mažesnis skaičius vadinamų tikrųjų patriotų, negu juos lanko žymiai didesnis vadinamų blogų patriotų skaičius. Tatai sakydamas, aš neužimu jokios pozicijos, nei giriu, nei peikiu, skaitausi tik su faktais, lyg ir mėgindamas patikrinti, kiek yra tikslūs dabar spaudoje daugelio pabrėžiami tvirtinimai apie "neabejotinas daugumas" vienoje pusėje ir "nereikšmingas mažumas" kitoje.

Okupanto ir kvislingų sąlygos

Kodėl kai kurie iš mūsų iš anksto užėmė negatyvią poziciją ir dėl kultūrinių santykių palaikymo su okupuotos Lietuvos lietuviais, ypač jos kūrybiniais sluoksniais? Juk tieji, anot Vaitiekūno, "savo prigimtimi labiausiai alksta laisvės"! Kodėl žiūrėjom ir tebežiūrim, į gazometro rodyklę, kuri, anot Juozo Bačiūno, rodo tuščiąją gazolino tanko pusę, o ne pilnąją?

Be abejo tai vis dėl atsargumo, dėl nepasitikėjimo, gal ir dėl baimės, kad bendravimas gali tik pakenkti ir nieko gero neduoti. Todėl pirmiausiai ieškom motyvų įrodyti, kiek ir kultūrinis bendravimas gali būti mums žalingas ir Lietuvos bylai pakenkti, o ne tai, kuo jis galėtų būti mums naudingas, padėtų okupuotos Lietuvos kultūros kūrėjams, stiprintų tautinės individualybės savigną - ir tuo pačiu tvirtintų pagrindus sunkiai Lietuvos laisvės bylai ateityje.

Rami, nuosaiki, džentelmeniška, be kitiems įprastų inkriminacijų ir kariūniškų isterikų, tačiau šiuo klausimu vis dėlto labiau išsižiūrėjus į tuščiąją gazolino tanko pusę, yra ir Vliko vicepirmininko Dr. B. Nemicko prakalba, pasakyta 1968 m. gruodžio 7 d. Lietuvos partijų ir vyriausybės atstovams seimo sesijoje. Įsiskaičius matyti, kad Dirvos redakcija savo uždėtoje antraštėje prakalbos mintį kiek perstiprino, užrašydamas: "Besąlyginis kultūrinis bendradarbiavimas būtų išnaudotas okupanto užmačioms". Iš tikrųjų, prelegentas, vietomis sąvokas kad ir kiek supainiodamas, betgi įsakmiai kalbėjo apie "vadinamąjį kultūrinį bendravimą", apie "laisvųjų ir pavergtųjų lietuvių bendravimą mokslo, meno, literatūros, apskritai visose kultūros srityse, žinoma, visiškai atsisakant nuo politinio bendravimo".

Kad "besąlyginis kultūrinis bendradarbiavimas" būtų ir, jei toks yra, būna išnaudojamas tik okupanto užmačioms, tai taip aišku, kad šios banalybės įrodinėjimas jau giminiuotųsi su naivumu.

Kaip minėjom, okupantas emigrantų politiniams veiksniams ir plačiai išeivijos visuomenei abipusio bendradarbiavimo niekad nėra siūlęs, nei sąlyginio, nei abišališko. Jo samprata visai kita ir labai aiški: - kad mes tik naudotumės jo propagandinėmis idėjomis, prisidėtume prie jų praplatinimo užsienyje ir prie sovietinės sistemos užgyrimo užimtų respublikų viduje. Tai joks bendradarbiavimas, o tik paikša ar pasalūniška pašlemėkų ir keliolikos diversantų paslauga Lietuvos kvislingams, vargu kuo nors labai pavojinga sąmoningai patriotinei lietuvių visuomenei.

"Unconditional surrender"

Bet ne viskas dar šviesu ir su paprastu, "nekalta" kultūriniu bendravimu, tegu ir visiškai atsiribojančiu nuo politinio. Vliko vicepirmininkas tuo klausimu išsireiškė nepaprastai atsargiai. Esą, jam "neatrodo, kad ir besąlyginis vadinamasis kultūrinis bendravimas nebūtų žalingas Lietuvos laisvės bylai"...

Man taip pat neatrodo, kad pirmąją šios minties dalį būtų galima paneigti. Ji visiškai teisinga, tik, deja, dar gal neišsryškėjusi kai kuriems kultūrinių ryšių entuziastams arba jų dėl naivumo ignoruojama. Jei jau būtų įvykęs toks fantastiškas sutikimas su besąlyginiu kultūriniu bendravimu laisvosios išeivijos ir rusų bolševikų kontroliuojama

KĘSTUTIS GAIDŽIONAS

PAUKŠČIAI

Narvas. Du paukščiai. Pora.

Bet ne meilės paukščiai tikrai. Du neapibudinami. Ne giedantys irgi. Ar jei gieda dainas tai be garso. Bet jaučia. Vis. Kaip narvą.

Ir jei kada paukščiai pragys, tikrai narvas pradings ir bus tiktai du paukščiai giedą.

10-19-68

mos Lietuvos interesų plotmėje, tai jis visuomet būtų ir bus išnaudojamas okupanto užmačioms ir jo ideologijos užkorimui. Toks atvejis todėl visai nesvarstytinas ir neišivaizduojamas, nes tai būtų laisvų žmonių, laisvosios lietuvių išeivijos iš anksto besąlyginis pasidavimas oponentui, "unconditional surrender". Mes juk ne tam užvakar buvom priversti pasitraukti iš Lietuvos, kad šiandien ar rytoj be prievartos turėtume priimti dar begėdiškesnę kapituliaciją.

Beje, išskyrus Amerikos lietuvių komunistų bei diversantų spaudos organus ir kai kuriuos jų sambūrius, visi kiti išeivijos kuo nors reikšmingi veiksniai nėra nei svarstę, nei pasisakę už besąlyginį kultūrinį bendravimą, nei jo priėmę. Jeigu bendravimas tebūtų įmanomas tik Lietuvos okupanto ir sovietinės Lietuvos kvislingų nustatytomis sąlygomis, tik vienpusis ir tik vieno partnerio naudai, tai jis bus žalingas, nepatvarus, trumpalaikis, išeivijai beprasmiškas, tautai neįdomus.

Sąlygos ir beletristika

Tautai ir išeivijai abipusiškai naudingas, reikšmingas ir įdomus bendravimas tegali būti sąlygiškas. Vadinasi, tik apspręstas teisingom, prasmingom ir naudingom sąlygom. Okupantas turi savo užmačias. Lietuvių tauta savo norus, interesus ir sąlygas. Išeivija savo troškimus, ryžtingumą ir sąlygas. Galimybės šių konfliktų plotmėje naudingai bendrauti ir neišvengiamais nuostoliais dalintis turi šimtus variantų. Paradoksas? Be abejo, taip. Tačiau ir okupacija nėra normali padėtis, ji irgi "paradoksas". Jai rezistencija -- taip pat. Rezistencijos tikslas -- sukurti kiek tik įmanomas tautos išsilaikymo sąlygas, ir atlaikyti, pakeisti ar apeiti okupanto ar jo kvislingų užkardas sąlygas.

Tik abejočiau, kodėl vienaip ar kitaip atsirandantis tiesioginis kultūrinis bendravimas turėtų, pasak Dr. Nemicką, - "numarinti lietuvių tautos išsivadavimo viltis". Gal greičiau priešingai, - kodėl jis negalėtų tik sustiprinti tautos pasitikėjimą ir tikėjimą anąja ALT pirmininko pranašaujama "laisvės aušra nebe už kalnų"... Bet kad tuo keliu, Vliko vicepirmininko žodžiais tariant, būtų "išgautas ir Sovietų Rusijos sukurtos politinės padėties Lietuvoje tarptautinis pripažinimas", - kaip Dievą myliu, negalėčiau patikėti.

Rusija turi tiek daug ir tokių didelių kitų politinių, karinių, ideologinių ir teritorinių problemų, tiek opių tarptautinio pripažinimo tebelaukiančių žaizdų ir bėdų, kad jų tarpe Baltijos valstybių aneksijos tarptautinio pripažinimo išgavimas, pavyzdžiui, liaudies ansamblių ir Noreikos koncertais, patefono plokštelėmis, V. Vizgirdos tapybos para ar rašytojo Kazio Almeno apsilankymu Vilniuje, man rodos, yra greičiau tik mūsų pačių per toli ir per mistiškai pramatanti kūryba. Aiški politinė beletristika.

AMERIKOS LIETUVIŲ PILIEČIŲ KLUBAS

6835 Superior Ave. Telef. 391-1143
Cleveland, Ohio

Kviečia visus tapti klubo nariais.

Palaikydami Klubą — kartu paremsime Clevelando lietuvių organizacijas.

Penktadieniais galima vaisintis bulviniais blynais, dešromis, virtiniais ir kepta žuvimi. Kitomis dienomis įvairūs kiti valgiai.

Visi susitinkame Lietuvių Klube!

Viešėdami Chicagoje aplankykite

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ —

PARAMA

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAŽEIKA

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerių ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

K a i n o s ž e m o s — Pasirinkimas didelis.

APSILANKĘ — ĮSITIKINSITE.

GENEROLAS MOTIEJUS PEČIULIONIS (2)

K. UOGINIUS

Karininkas Pečiulionis, kare dėl Lietuvos nepriklausomybės pasireiškė kaip vienas geriausių baterijų vadų. Jis dalyvavo visose žymesnėse kautynėse: prieš bolševikus užimant Kurkilius, Salaką; prieš bermon-tininkus — užimant Radviliškį ir prieš lenkus — prie Varėnos, Rodunės, Lentvario ir kt. Už narsumą ir pasiūlymą kautynėse buvo apdovanotas dviem Vyčio Kryžiais su kardais.

Pečiulionis, bekildamas laipsnyje iki brig. generolo, Lietuvos kariuomenėje eidamas eilę aukštų pareigų, vis dar mokslinosi, tobulinasi. 1922-24 m. Prancūzijoje Fontainebleau baigė artilerijos mokyklą, 1925-26 m. Paryžiuje baigė aukštusius artilerijos technikos kursus. 1926 m. buvo paskirtas artilerijos tiekimo viršininku, vėliau ginklavimosi viršininku. Būdamas tose pareigose, rūpinosi geriau apginkluoti Lietuvos kariuomenę ir parengti specialistų kadrus ne tik savo žinybai, bet visai kariuomenei. Jo pastangų dėka, daug mūsų jaunų karininkų užsieniuose išėjo aukštusius mokslus. Pečiulionis labai stropiai žiūrėjo, kad užsieniuose perkami ginklai būtų geriausios kokybės. Primant ir išbandant perkamus pabūklus ir kitus ginklus bei medžiagas, dažniausia pats dalyvaudavo. Mažiausiems trūkumams pasireiškusi, grąžindavo firmoms.

Siekdamas savo tikslo, kurį laikė Lietuvai naudingu, jokių kompromisų nepripažindavo. Buvo griežtas ir teisingas. Jo sumanymai buvo plačių užsimojimų, sprendžiantieji ne tik "šios dienos", bet visada ir ateities problemas. Vienas tokių gen. Pečiulionio planų — buvo pastatyti modernias ginklų dirbtuves Linkaičiuose, kurios buvo pradėtos statyti 1936 m. Karčiūnų kaime, prie Linkaičių geležinkelio stoties. Trumpu laiku ten surasta stambi moderni įmonė, daugelio atžvilgiu prilygstanti to meto panašios rūšies Vakarų Europos įmonėms. Pastatyta net 96 atskiri pastatai, drauge su mašinomis bei kitais įrengimais kaštavė apie 8 mil. litų. Dirbtuvės turėjo savo 1400 a. j. elektros stotį. 1940 m. Linkaičių dirbtuvėse dirbo virš 800 darbininkų. Kitas jo planas — Kauno ažuolyne, Vydūno alėjos gale — Tyrimų Laboratorija, kuri dirbtų ne tik ginklavimuisi, bet ir Lietuvos pramonės kėlimui, pritraukdama tyrimų darbams mokslininkus ir tu padarytų Lietuvą mažiau priklausoma nuo užsienio.

Gen. Pečiulionis buvo principo žmogus. Jis grei-

čiau atsisakydavo einamų pareigų, negu planų. Vieno tokio konflikto pasekoje (1936 m.), jis galutinai pasitraukė iš kariuomenės tarnybos ir buvo pakviestas vadovauti Amerikos Lietuvių Bendrovei, kuri vertėsi automobilių prekyba ir remontu. Tada toji bendrovė jau tik iš vardo buvo Amerikos lietuvių. Faktinai ją tvarkė Lietuvos Finansų ministerija, begelbėdama ją nuo galutinio bankroto. Buvusieji jos vedėjai, dėl patyrimo stokos ar kitų priežasčių, nesirūpino tos bendrovės ateitimi. Perėmęs b-vės reikalus, M. Pečiulionis, projektavo ją iš pagrindų pertvarkyti. Jis norėjo automobilių motorus ir kitas jų dalis, kurias vietoje sunku buvo pagaminti, pirkti iš Fordo, o Lietuvoje gaminti tik tas dalis, kurias buvo galima ir vietoje montuoti. Tuo reikalu 1938 m. Pečiulionis lankėsi Fordo įmonėse Detroito. Iš Amerikos grįžo gerai nusiteikęs, pilnas geriausių planų, deja jie nebuvo priimti ir jis iš pareigų atsistatydino.

Pirmuosius sovietų okupacijos metus Pečiulionis praleido besislapstydamas. Vokiečių okupacijos metais, Pečiulionis Vilniuje buvo vieno aliejaus fabriko direktorium.

Kai 1943 m. balandžio 5 d. Kaune, vokiečių generalinio komisaro Lietuvai buvo sušaukta žymiųjų lietuvių veikėjų konferencija, apsvaryti lietuvių S.S. legiono steigimo reikalą, susirinkusiems buvo išdalinta didžiųjų tautos vyrų (M. Biržiškos, prelato Šaulio, gen. Raštikio, Kubiliūno ir kt.) rezoliucija, kurią susirinkę turėjo apsvarstyti ir priimti. Kalbėjo įvairių apskričių atstovai. Visi vengė aiškiai neigiamai pasisakyti ir vieni kitiems siūlė vienaip ar kitaip derintis prie vokiečių reikalavimo, kad išeitų "ir vilkas sotus ir ožka sveika". Betgi taip nebuvo galima. Vokiečiai aiškiai reikalavo lietuvių kraujo už jų reikalus pralieti, kitaip — gąsdino represijomis. Tik vienas Pečiulionis drąsiai ir aiškiai pasakė, kad iš rezoliucijų turi būti visai aišku, jog lietuviai siekia nepriklausomybės Lietuvai ir... "Vieną galvą turiu ir tą pačią tik už Lietuvos nepriklausomybę padėsiu"... Tai pasakęs iš susirinkimo išėjo.

1944 m. vasarą, antrą kartą rusams Lietuvą užplūstant, geležinkeliais susisiekimui jau pašlijus, kai jau iš miestų išvažiuoti buvo nebeįmanoma, Pečiulionis iš Vilniaus į Kauną atėjo pėsčias, bet šeimos Kaune jau neberado; ji buvo išvykusi žemaitijon pas gimines. Kaunas buvo jau apstuštėjęs. Nusiminęs ir pasimatęs su kai kuriais savo

draugais, Pečiulionis, labai kiaurais bateliais su lazda rankoje, vėl pėsčias iškelia-vo šiaulių link, kur, tikėjosi susitikti su "kuo reikia" ir įsikurti su miško broliais žemaitijos miškuose. Sovietų kariuomenei prie žemaitijos artėjant, ten buvusiems pabėgėliams darėsi pavojinga. Kas galėjo, be jo kio iš anksto apsisprendimo, pradėjo trauktis į Vakarus. Pavojaus akivaizdoje, palikusi be globėjo — vyro ir tėvo, sukruto ir Pečiulionio šeima. Jie, kol dar nevėlu, norėjo patekti Vokietijon. Bet kaip be cento kišenių svetiman kraštan vykti? Pečiulionienė pasiuntė savo sūnų Tomą ieškoti tėvo ir iš jo jei ne medžiaginės paramos, tai nors naudingų patarimų gauti. Tomas surado savo tėvą žemaitijos miškų glūdumoje. Žinoma, šioje kelionėje jam padėjo "miško broliai", bičiuliai, gerai pažinusieji apylinkes ir turėję ryšių su partizanais. Tačiau kas iš to? Tėvas išbučiavęs savo vienatinį sūnų paskutinį kartą pas motiną grąžino tuščiom, nes jo paties kišenėse be revolverio ir keliolikos šovinių, daugiau nieko nebuvo. Jis tik paprašė sūnų, kad grįžęs nuramintų motiną ir seserį, pasakydamas joms, jog jų ateitimi pasirūpins kiti, už kurių reikalus jis savo galvą aukojas. Iš tikrųjų, Tomui grįžus, kas tai jiems visiems parūpino pasus, pluoštelį vokiškų markių ir patarė skubiai išeiti už sienę. Jie pasiekė šveicariją ir ten apsigyveno.

Slaptyvardžių ir neaiškių užuominų dengiamas, iš anapus prasižvelgė ir Motiejus Pečiulionio vardas. Tartum pasakų didvyris: čia jis minimas bekovojo su okupantų gaujomis žemaitijoje, čia besikaujas su Lietuvos laisvės smaigiais Aukštaitijoje, tai vėl Daugose. Iš spaudos žinojo apie tai ir Pečiulionio šeima gyvenusi šveicarijoje. Buvo pasiklaidę gandai, kad "Perkūno Diedukas" rusų pagautas ir viešai pakartas Panevėžyje, tai vėl, kad su savo daliniu "striubų" apsup-tas žemaitijos miškuose, pats susisprogdino.

Visi, kas Pečiulionį pažinojo, buvo įsitikinę, jog gyvųjų tarpe jo jau nebėra. Bet iš visų įvykių gen. Pečiulionis išėjo gyvas ir net nesužeistas. Partizaninei veiklai nurimus, miško broliū išstverme išsekus ir įsitikinęs, jog kovos laimėti vien tik savomis jėgomis bus neįmanoma. Pečiulionis paleido savo kovotojus, pasitraukdamas krašto užkampin ir vėl, kaip anuomet pradėjo "piemens" gyvenimą. Bet greit buvo sušeiktas ir ištremtas Sibiran, 10 metų iškentėjo Vorkutos vergų stovykloje.

Lietuvių Žurnalistų Sąjungos planai 1969 metams

Pasikalbėjimas su LŽS pirmininku V. Alantu

-- Būtų įdomu patirti, ką per praėjusius metus nuveikė LŽS Centro Valdyba?

-- Mūsų akimis žiūrint padarėme gal jau netiek mažai. Norėdami užmegsti artimesnius ryšius su Sąjungos nariais mes, perėmę pareigas, 1968 m. pradžioje atspausdinome ir visiems nariams individualiai išsiuntinėjome savo deklaraciją, į kurią atsiliepė apie 20 nuošimčių narių. Metų pabaigoje vėl kreipėmės į Sąjungos narius su kitu savo leidiniu, būtent su neperiodinio biuletinio pirmuoju Pranešėjo numeriu, kuriame nariai plačiai supažindinami su mūsų veikla bei ateities planais. Be to, tarp kitų darbų reikia paminėti, kad buvo užvesta ir kruopščiai tvarkoma narių kartotė, kurioje jau turime suregistravę 220 narių. Buvome labai susirūpinę Žurnalistų Metrašcio leidimu, bet kadangi didesnio pritarimo iš narių nesulaukėme, tą reikalą atidėjome tolesnėms studijoms. Atspausdinome nario pažymėjimą, kurio daug kas pageidavo. Išplėtėme ir sutvarkėme Centrinį Skyrių, kuris veikia prie Centro Valdybos ir kuriame dabar jau turime arti 40 narių. Esame sudarę mūsų mirusių, žuvusių ir nukankintų kolegų sąrašą, kurį dabar papildome ir tikimės paskelbti kitame Pranešėjo numeryje. Pasiremdami mūsų įstatais pakėlėme garbės narių mūsų spaudos vėteraną Joną Kardelį. Mūsų piniginiai reikalai metų eigoje labai pagerėjo. Jei mes pradėjome su 7.20 dol. metų pradžioje, tai į metų pabaigą savo kasoje turėjome 425 dol.

-- Kaip sekėsi apjungti pasaulio lietuvių žur-

1956 m. pavasarį Pečiulionis neapsakomai išvargęs, bet dvasia nepalūžęs, grįžo tėvynėn ir ieškodamas pragyvenimo šaltinio. Deja, iš miesto į miestą keliauja negaudamas darbo, kol pagaliau jį patalpino į Ilguvos invalidų namus, kuriuose 1960 m. sausio 26 d. mirė.

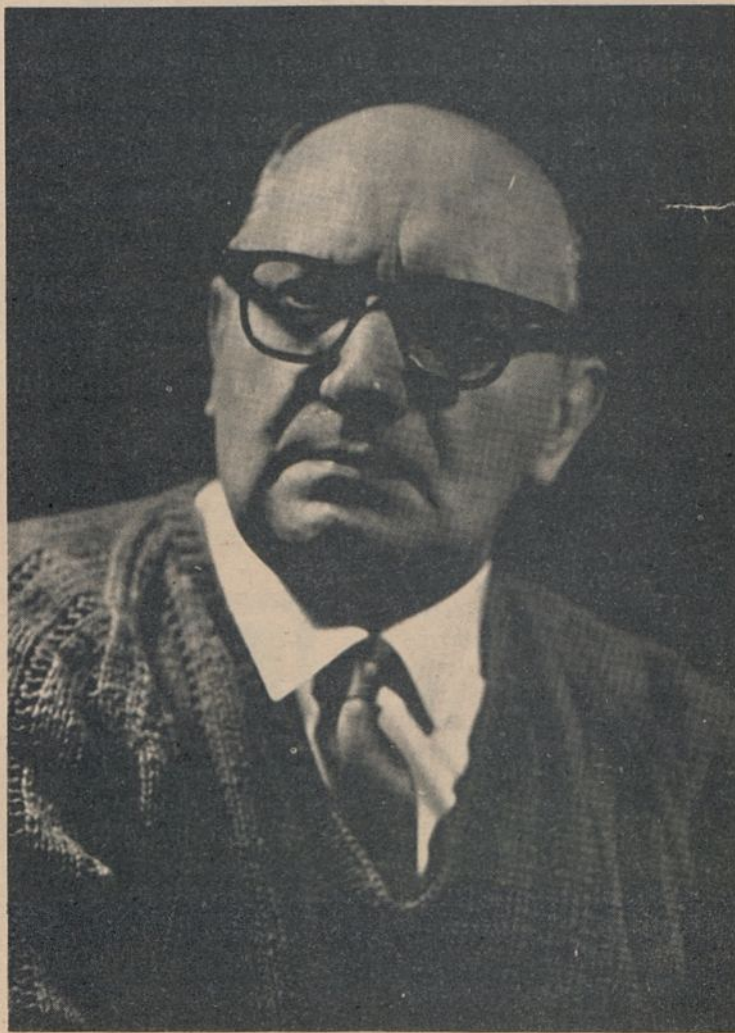
Taip baigė savo gyvenimą garbingas Lietuvos vyras generolas Motiejus Pečiulionis.

(Pabaiga)

nalistus po vienu stogu? Ar bus didelė šeima?

-- Perėmę pareigas mes atkreipėme ypatingą dėmesį į skyrių organizavimą ne tik Amerikoje, bet ir kituose žemynuose, kur tik išsikūrė lietuvių kolonijos, tačiau dėl išgalėjusios kolegų

vadovybei parašė laiską keldamas mintį, kad gal reikėtų bent kartą ir mūsų spaudą atžymėti. Nežinau, ar ta sugestija ką padėjo ar nepadėjo -- galų gale tai nesvarbu, svarbiausia kad buvo atkreiptas dėmesys į tą barą, kuris vaidina toki

LŽS pirm. Vyt. Alantas. A. Noraus-Naruševičiaus nuotr.

tarpe apatijos, ar dėl kurių kitų priežasčių mums ta akcija nepasisėkė. Mums pavyko suorganizuoti tik vieną skyrių vakarų Vokietijoje, ir tai tik St. Vykinto iniciatyvos ir energijos dėka. Ateinančiais metais mes tą darbą varysime toliau, bet ypačiai stengsimės plėsti Centrinį Skyrių, kuriam gali priklausyti bet kurioje pasaulio dalyje gyvenę lietuvių žurnalistai. Kokio dydžio bus mūsų "šeima" tuo tarpu negaliu tiksliai pasakyti tik manau, kad, jei mums pavyktų visus laikraštininkus sukviesti po "vieno stogu", greičiausiai susidarytų nemažesnė, kaip 300 narių "šeima".

-- Kaip Centro Valdyba sutiko Ohio Lietuvių Gydytojų Draugijos premijos paskyrimą kol. Br. Railai?

-- Kaip Centro Valdyba sutiko Ohio Lietuvių Gydytojų Draugijos premijos paskyrimą kol. Br. Railai?

-- Mums buvo tikrai maloni staigmena. Juk mūsų spaudos istorijoje toks OLGD gestas spaudai buvo padarytas pirmą kartą, tik gaila, jog premijos paskyrimas bei išteikimas buvo prarastas taip "slaptai", kad mes sužinojome iš spaudos tik tada, kai jau viskas buvo po visam. Jei būtų žinojusi iš anksto Centro Valdyba, be abejo, būtų pasiuntusi savo atstovą laureatui pasveikinti ir Gydytojų Draugijai padėkai pareikšti. Gal čia tektų pastebėti, kad prie premijos paskyrimo spaudai bus savo pirštą prikišusi ir Centro Valdyba, kurios vienas narys prieš skiriant premiją OLGD

didelių vaidmenį mūsų gyvenime. Pasinaudodamas šia progą noriu LŽS vardu pareikšti, jog mes, spaudos žmonės, aukštai vertiname Ohio Lietuvių Gydytojų Draugijos gestą mūsų spaudai ir kartu sveikinu laureatą kol. Br. Railą, kuris dėl savo našios ir šakotos publicistinės veiklos tokio atžymėjimo nusipelnė visu šimtu procentų.

-- Kaip tamsta žiūrite į kai kurias spaudos neigiamas susisigirdusias ryšius su premijos paskyrimu kol. Railai?

-- Turiu pasakyti, kad tie nekolgiški, neteisingi ir tiesiog isteriški išpuoliai prieš kol. Railą man sukėlė nusi-stebėjimą ir tiesiog pasibaisėjimą. Mūsų nuomonės gali nesutikti, mes galime vienas kito nemėgti, tačiau išeinant į viešumą vis dėl to dera laikytis bent šiek tiek tokios žurnalistinės, ir sakyčiau, pilietinės etikos. Tokie kol. Railos puolimai, kokie pasirodė viename Chicagos dvasiaitinku, atsirūgsta nešvankiais zoologijos žvėryno įnamių "kvapniais". Kur mes einame?

-- Kokie Centro Valdybos veiklos planai kitais metais?

-- Artimiausioje ateityje mes suorganizuosime LŽS Savišalpos Fondą, kurio reikalingumą diktuoja pats gyvenimas. Tiesą sakant, praktiškai toks Fondas jau

(Nukelta į 6 psl.)

PLANINGAS TAUPYMAS

4³/₄%

Metinis dividendas mokamas už indėlius taupymo knygutėse.

5%

Mokamas už vienus metų taupymo laktus nuo išdavimo datos. (\$5,000.00 ar daugiau, įdedant po \$500.00)

5¹/₄%

Mokamas už vienus metų taupymo laktus nuo išdavimo datos. (\$10,000.00 ar daugiau, įdedant po \$1,000.00)

MUTUAL Federal SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

2212 WEST CERMAK ROAD ■ CHICAGO ■ VI 7-7747

OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, Friday 9 to 4;

Thursday 9 to 8; Saturday 9 to 1; Wednesday closed.

PARKING LOT — ADJOINING OUR OFFICE BUILDING

JOHN J. KAZANAUSKAS, President

FILATELIJOS KAMPELIS

Antanas Bernotas

(1)

JAV Japkričio 5 d. išleido 6 centų spalvotą pašto ženklą su indėnų vado Joseph atvaizdu. Dailininko Cyrenius Hall darbo paveikslas kabo Washingtono Naujojoje Tautinėje Meno Galerijoje.

Prancūzišku vardu New Percé ("kiaurosiai") vadinami indėnai gyveno Oregono ir Idaho aukštumose, buvo draugiški bal tiesiems ir žymias savo teritorijos dalis perleido valdžiai. Visą bėda prasidėjo, kai jų gyvenamose teritorijose buvo rasta aukso ir į ten pradėjo plūsti aukso ieškotojai ir įvairūs svieto perėjūnai. Nuo 1877 m. birželio mėnesio ramybė pasibaigė ir indėnai ėmė kovoti su įsibrovėliais, užmušdami jų apie 20. Įsikišo federalinė kariuomenė, norėdama indėnus sutvarkyti. Indėnai nepakeldami kovų, su visa savo manta, vadovaujami jų narsaus vado Joseph (indėniškai vadinamas "Žaibas keliauja į kalnų aukštumas", Vairorykštė ir 5 žaizdos) sumanė persikelti į Kanadą ir ten ramiai įsikurti. Tačiau federalinė kariuomenė 1877 m. spalio mėnesį juos pasivijo Montanos "Meškos Letenos" kalnuose, su laikė ir vėru privertė vykti į Oklahomos indėnų teritoriją, kur daug jų indėnų išmirė nuo ligų ir bado. Rytinių pakraščiu gyventojams pareiškus simpatijas tiems indėnams, Nex Percé giminės likučiams 1885 m. buvo leista persikelti į Washingtono valstiją, kur jų vadas Joseph pasimirė 1904 m.

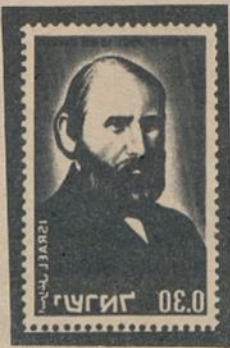
AUSTRIJA išleido puikų 1968 m. kalėdinį p. ženklą, kuriuo kartu paminima ir giesmės "Tyli naktis, šventa naktis" 150 metų sukaktis. Pašto ženkle paro-

dyta senovinė prakartėlė, skaputuota iš medžio, esanti Oberndorfo koplyčioje, Salzburge.

Giesmė "Tyli naktis, šventa naktis" sukūrė kunigas Josef Mohr, o jai melodiją pritaikė kompozitorius Franz X. Gruber prieš 150 metų. Dėl puikios melodijos, giesmė labai paplito visame pasaulyje ir visomis kalbomis (jų tarpe ir lietuviškai) tebegiedama iki šiol.

IZRAELIS išleido 30 agorotų p. ženklą žymiam žydų rašytojui Abraomui Mapu pagerbti.

Abraomas Mapu (1808-1867) gimė Kauno priemiestyje Vilijampolėje žydo mokytojo šeimoje. Jo tėvas jaunąjį Mapu stengėsi visai išmokyti ir jis puikiai išmoko hebrajų kalbos, studijavo Bibliją ir naująsias kalbas. Vertėsi mokytojo amatu Kaune, Jurbarko, Raseiniuose ir Vilniuje. Nuo 1848 m. buvo hebrajų kalbos mokytoju Kauno žydų berniukų mokykloje. Mapu laikomas hebrajų kalba romano pra-

dininku. Pirmas jo žymus romanas "Siono meilė" (1852) vaizdavo pranašo Izaijo laikus su tokiu tikslumu, kad literatūros kritikai stebisi, kaip jis, niekad nebuvęs Palestinoje, galėjo taip tiksliai jos gamtą pavaizduoti. Kituose jo romanuose gamta aprašyta visai lietuviškai, nors iš lietuvių gyvenimo jis nieko neparašė. Be romanų, dar parašė hebrajų kalbos vadovėlių. Mirė Karaliaučiuje po operacijos. Lietuvos laikais viena Kauno senamiesčio gatvė buvo pavadinta jo vardu.

SOV. SĄJUNGA išleido 4 kapekų p. ženklą, kuriuo pagerbiamas žymus carinės Rusijos rašytojas I.S. Turgenevas jo 150 metų gimimo proga.

Ivan Sergejevič Turgenev (1818-1883) gimė Oriolo mieste bajoriškose šeimoje. Buvo mokslinamas namuose. Nuo 1833 m. lankė Maskvos ir Petrapilio universitetus, studijuodamas istoriją ir filologiją. Nuo 1838 m. studijavo Berlyno universitete ir klausė Hegelį. Nuo 1842 m. gyveno Rusijoje, kartais užsieniuose (Vokietijoje ir Prancūzijoje). Vedybų keliu buvo įsigijęs Spasskoje dvarą. Dėl nepalankių pažūrų anų laikų carinei santvarkai ir dėl bajorijos daromų skriaudų kaimiečiams (baudžiava), buvo netgi baudžiamas ir po 1871 m. visai išvyko į užsienius. Turgenevas laikomas pirmuoju svarbiu rusų novelės ir trumpų apsakų meistru, suartinęs rusų literatūrą su vakarų literatūra. Turėjo įtakos vėlesniems rašytojams, labai mėgtas versti į svetimas kalbas. Rašė ir eilių bei dramos kūrinių. Lietuvių kalbon yra išversta visa eilė jo veikalų: Tėvai ir Vaikai, vertė J. Sužiedėlis (1924), Bajorų Gošta (2 leidimai), Rūdinas, Prieš įvykius, Dūmai ir kt. Okup. Lietuvoje jo raštai dabar yra išleisti net 9 tomiais.

Tel. HYacinth 7-4677

422 Menahan St. RIDGEWOOD, N. Y. 11237

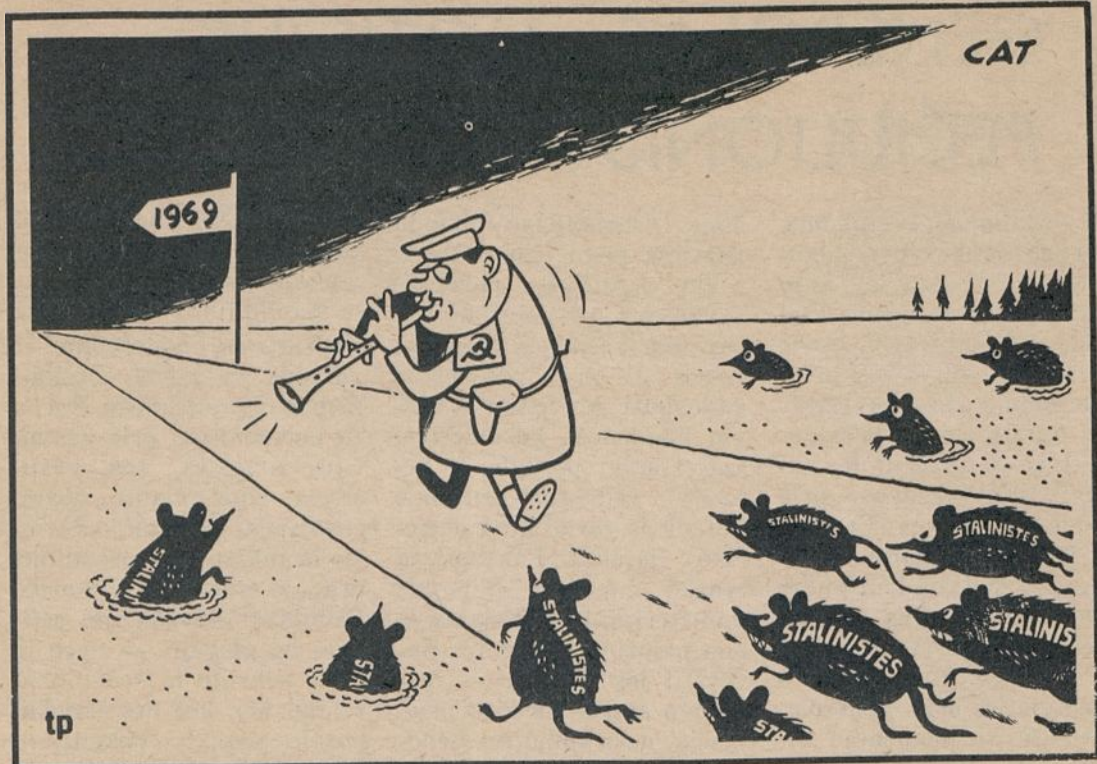
Licenzijuota lietuvių įmonė, registruota
U.S. Department of Justice
COSMOS PARCEL EXPRESS CORP.
MARQUETTE GIFT PARCELS SERVICE

DIDELIS PASIRINKIMAS medžiagų ir visų kitų Lietuvoje pagedaujamų prekių labai prieinamomis, žemesnėmis negu kitur kainomis.

Priimami užsakymai automobilių, šaldytuvų, televizijos aparatų ir t.t.

KREIPKITE į mūsų lietuvių bendrovę, kuri turi teisę siuntinius siųsti be tarpininkų, tiesiai iš Chicago į Lietuvą.

Vedėjai E. ir V. ŽUKAUSKAI

Be žodžių...

MONOGRAFIJA APIE MAIRONĮ

VAGA, valstybinė grožinės literatūros leidykla Vilniuje, neseniai išleido stambią (518 psl.) monografiją apie Maironį. Autorė V. Zaborskaitė, anksčiau buvusi dėstytoja lietuvių literatūros katedroje Vilniaus universitete. Prieš keletą metų kompartijos "Davatikinai" užsipuolė literatūros katedrą, kaltindami už perdidelį "netarybinių" lietuvių rašytojų idealizavimą, ir kelios dėstytojos iš universiteto tapo iššluotos.

Per keletą metų vėjai kiek sušvelnėjo, ir, štai, pasirodė valstybinės leidyklos išleista monografija ne apie ką kitą, kaip apie patį Maironį.

Ko būtinai reikia, kad tokia monografija galėtų pasirodyti, gana ryškiai matyti iš Kazio Umbraso TIESOJ (gruodžio 1) paskelbtos recenzijos, kur sako:

"Analizuodamas prieštarą Maironio kūrybai, V. Zaborskaitė remiasi marksistine metodologija. Monografijoje ypač žiūrima marksistiniu metodui būdingo istoriškumo principo. Vadovaudamasi Lenino mintimis, kad istorijos negalima nei pagerinti, nei pabloginti, kad reikia nustatyti kiekvieno reiškinio reikšmę savaip epochai ir jo išliekamąją vertę, autorė kūrybiškai ir išradingai naudoja dialektinį metodą".

Daugiau apie monografijos turinį ir pobūdį galima spręsti iš tolesnių recenzentų pastabų:

"Aplamai Maironio ideologija vertinama kaip reakcinga V. Zaborskaitė randa joje ir kai kurių pažangių momentų. Monografijoje be atodairos nepasmerktas Maironiui būdingas "tautinės vienybės" lozungas. Įrodoma, kad 'Aušros' laikais jis objektyviai skatino į kovą prieš carizmą. Šis šūkis daugiausia reakcinę prasmę įgavo vėliau, ypač 1905, 1907 m. revoliucijos metu, naudojamas kovai prieš revoliucines pažangios visuomenės dalies nuotaikas. Panašiai išsprendžiamas ir feodalinės praeities garbinimo klausimas".

"Autorė... teigia, kad 'Maironis -- poetas toli prašoka Maironį - ideologą'... Remdamasi teiginiu, kad meninis vaiz-

das gali kartais objektyviai turėti kitą reikšmę, negu ta, kuri glūdi menininko idėjiniame su manyme, autorė aklaively pasiduoda net paties autoriaus savo kūrybos prasmės aiškinimams, skirdama kūrinio loginį turinį ir jo vaizdų visumos sukeltą nuotaką".

"Maironio poezijos, ypač jo lyrikos pažangumo pagrindą sudaro kova prieš carizmą. Tai nulėmė kūrinį liaudiškumą, padarė jį nacionalinio išsivadavimo dainiumi. Nors Maironiokūryboje ir neatsispindėjo liaudies kova dėl socialinių teisių, šiuo klausimu jo buvo reiškiamos ir aiškiai reakcinės mintys, tačiau ir kovos už nacionalinę kultūrą poetizavimas užtikrina Maironiui reikšmingą vietą lietuvių literatūroje".

"Patriotinė Maironio lyrikos patosą V. Zaborskaitė atskleidžia, išskeldama lyrinio herojaus santykį su Lietuvos istorija, kraštovaizdžiu, kultūra (kalba ir tautosaka)".

"Maironio poetinis santykis su istorija aktyvizavo Maironio laikų žmogų spręsti jo laikmečio klausimus, atseit yra aiškiai nukreiptas prieš carizmą, liaudinis".

"Teisingai nurodžiusi, kad dažniausiai visuomeninis pažangumas sutampa su aukšta žmogaus etine verte, autorė kartu teigia, kad ir dėl idealų, kurių anaipol nepavadinysime revoliuciniais, žmonės yra kovoję su didžiu pasišven timu ir ištverme. Maironis 'Pavasario baluose' irgi sukūrė asmenybę, subordinuojančią save aukštiesiems visuomeniniams idealams, asmenybę, kurios 'individualinė būtis igauna prasmę ir atramą tik tautos gyvenime'. Maironio 'lyrikos žmogaus' pa-

grindinis bruožas -- tėvynės meilė. Su šiuo jausmu siejasi kovos prieš carizmą teigimas".

"Bene pirmą kartą plačiai gildinamas Maironio poezijos liaudiškumo ir nacionalinio savitumo klausimas".

"V. Zaborskaitė analizuoja ir formos liaudiškumą ir poezijos ryšius su lietuvių tautosaka. Atskleidžiami ir Maironio kūrybos internacionaliniai momentai, jo ryšiai su pasauline literatūra... Turėdama prieš akis daugybę kūrinių, daug įvairiausių faktų, ji nepasiklysta medžiagoje, tvirtai laiko analizės vadžias, neiškrypdoma iš griežtai teorinio kelio".

"Būdama probleminio, monografija anaipol nėra sustingusi ir nuobodi. knyga pasižymi ir dar viena brangintina ypatybe -- stiliaus moksliškumo ir kartu emocionalumo, taip pat ir popularumo, prieinamumo sinteze. Autorėi svetima tendencija paversti savo darbą įmantriausių terminų ir sąvokų labirintu".

Eilė kitų kritikų, kituose laikraščiuose, apie šią monografiją irgi atsiliepė labai teigiamai. K. Umbrasas optimistiškai pranašauja:

"Prasideda naujas šio kelio etapas -- giliau ir plačiau ištirti atskiras lietuvių literatūros problemas, atskirų lietuvių rašytojų kūrybą, tai pagrindžiant naują medžiagą, duodant naują teorinį nušvietimą".

Kompetentingas ir sąžiningas "leninio principo" -- nei taisyt, nei gadtint istorijos -- šame darbe pritaikymas gali duoti sveikintinų vaisių. (ELTA)

Skaitykit ir platinkit
DIRVĄ

DELLA E. JAKUBS & SON LAIDOJIMO ĮSTAIGA

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue
361-1763

936 East 185th Street
531-7770

MIRĖ MYKOLAS
KALVAITIS

Kūčių naktį Clevelande mirė Mykolas Kalvaitis, ilgesnį laiką sunkiai sirgęs. Velionis Amerikon atvažiavo po II Pasaulinio karo ir su savo šeima iškūrė Clevelande. Liūdesy liko žmona Kazimiera, dukra Eleonora Grigonienė, sūnus Juozas, visi gyv. Clevelande, ir sūnus Alfonsas Sibire. Velionies palikai šeimos narių, anūkų, gausios giminės bei artimųjų minios palaidoti Visų Sielų kapinėse š. m. gruodžio 28 d. A.A. Mykolas buvo mielas žmogus, iš kuklumo net prisivengdavęs pastebėti, jog jis nepriklausomybės kovų metu buvo suorganizavęs savanorių partizanų būrį, kariavusį prieš bermontininkus ir lenkus. Nepriklausomybės metu Kalvaičiai gyveno Kaune, Aleksote, kur aktyviai reiškėsi lietuviškame veikime.

• ALT S-gos Clevelando skyrtausias susirinkimas šaukiamas p. K. S. Karpiaus namuose sausio 18 d., 7 v. v. Bus renkama nauja valdyba. Visi nariai prašomi būtinai dalyvauti.

• Dr. Antanas ir Vladė Butkai užpraieitą šeštadienį, gruodžio 21 d., artimųjų bičiulių ir pažįstamų ratelyje atšventė vedybinio gyvenimo 25 metų sukaktį.

• HANNA TEATRE Clevelande nuo sausio 6 iki 11 d. bus vaidinama, viena iš pagarsėjusių Broadway teatruose komedijų "Come Blow Your Horn" su Sylvia Sidney, June Wilkinson ir Sammy Jackson.

Ši komedija New York'e buvo vaidinama 85 savaites.

MIRĖ SOFIJA SMETONIENĖ

(Atkelta iš 1 psl.)

jaunas Petrapilio universiteto studentas Antanas Smetona. Pamažu Chodakauskų namuose išsivyravo lietuvių kalba ir tapo gyvomis Lietuvos atgijimo ir savos tautos ir valstybės idėjos.

1904 m. Sofija Chodakauskaitė baigė Mintaujos gimnaziją ir netrukus ištėkėjo už Antano Smetonos. Jaunieji Smetonai apsigyveno Vilniuje, kur tuojaus išsijungė lietuvių gyvenimą. Sofija Smetonienė dainavo M.K. Čiurlionio vedamame chore, vaidino mėgėjų teatruose ir ypačiai aktyviai reiškėsi šalpos darbe. Mokėdama gerai vokiškai S. Smetonienė daug padėjo savo tautiečiams I-jo Pas.karo vokiečių okupacijos metu. Lietuvą paskelbus nepriklausoma Antanas Smetona kaip Valstybės Tarybos pirmininkas daug važinėjo į Vokietiją ir Skandinavijos kraštus. Tuo laiku S. Smetonienė su vaikais kuriam laikui persikėlė į Šveicariją. Padėčiai apimtus 1919 m. ji grįžo pas savo vyrą kuris jai begyvenant Šveicarijoje buvo išrinktas pirmuoju Lietuvos prezidentu.

Būdama Lietuvos prezidento žmona Sofija Smetonienė ypačiai aktyviai veikė socialinėse ir šalpos srityse. Ji buvo daugelio organizacijų garbės pirmininke ir garbės nare, nuolat sielojosi pagalbos ir paramos reikalingais. Ne vienas nelaimės prispaustas kreipdavosi pagalbos į visad atdaras S. Smetonienės namų duris.

Lietuvą okupavus sovietams S. Smetonienė su visa šeima 1941 metais atsikėlė į Clevelandą ir po tragiškos prezidento Smetonos mirties 1944 m. ligi pat mirties gyveno su sūnaus Juliaus šeima.

Ir gyvenimo saulėly-

Praėjusiais metais gruodžio 1 d. Bostono lietuvių skautai minėjo Lietuvių Skautų Sąjungos 50 metų Jubiliejų. Iškilminga Baltijos ir Žalgirio tuntų sueiga įvyko Lietuvių Amerikos Piliečių Dr-jos patalpose.

Sueigoje dalyvavo Lietuvių Skautų Tarybos pirmininkas v.s. A. Saulaitis, Ona Saulaitienė, Lie-

Č. Kiliuliui įteikiama Augiaus monografija.

džio metais Clevelande, nežiūrint vis blogėjančios sveikatos Sofija Smetonienė niekad nepalūžo. Ji vis buvo pilna optimizmo, geros nuotaikos, rūpinosi kitais ir jų nelaimėmis. Liko tokia ligi paskutinės gyvenimo minutės

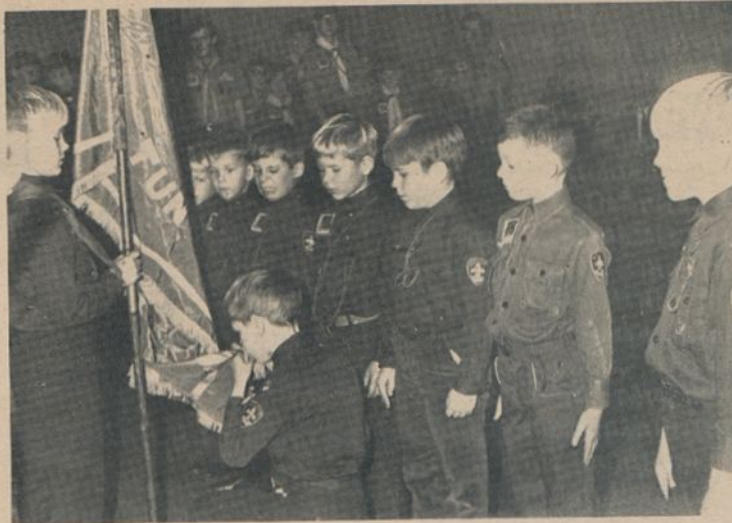
Pirmadienio vakare su velione jaudinančiomis ir prasmingomis apeigomis atsisveikino gausiai susirinkę Clevelando lietuviai ir atstovai iš įvairių JAV lietuvių kolonijų.

• L.K.Š. 8-os kuopos metinis susirinkimas vyks 1969 m. sausio 5 d. tuoj po pamaldų (11:30 v.) Šv. Jurgio liet. parapijos mokyklos klasėje. Kuopos valdyba kviečia narius atsilankyti į susirinkimą. Bus duota metinė piniginė ir veiklos apyskaita ir kuopos naujos valdybos rinkimai.

• Prieš atnaujindami savo namų ar automobilių draudimus, palyginkite savo mokestį paskambindami V. Giedraičiui tel. 944-6835.

• Apdraudos reikalais geriausius patarnavimus galite kreipdamiesi į Z. Obelenį tel. 531-2211.

SUKAKTUVINĖ SKAUTŲ SUEIGA BOSTONE

Vilkiukai duoda įžodį.

tuvos garbės konsulas adv. A. Shallna, adv. Z. Shallnienė, latvių skautų reprezentacinis vienetas, daug skautų rėmėjų, tėvų, svečių ir šimtas lietuvių skautų ir skautėlių, pasipuošusių tvarkingomis uniformomis.

Sueigą pradėjus skautus sveikino LB Bostono apyl. pirm. inž. J. Vasy, latvių skautų atstovai ir v.s. A. Saulaitis, iškeldamas skautų organizacijos atliekamą svarbų jaunimo auklėjimo darbą ir organizacijos reikšmę lietuvių bendruomenei.

Šių suakutvinių metų proga, įvertindama didelių nuopelnus Lietuvai ir skautams, Lietuvių Skautų Sąjungos Pirmija apdovanojo Lie-

tuvos garbės konsulą adv. Antaną Shallną Padėkos ordenu, o adv. Shallnienė buvo atžymėta Sukaktuvinį Metų rėmėjos ženkleliu.

Sueigos metu ordinais buvo įteikti: s. K. Nenortui -- ordinas Už Nuopelnus, A. Starinskienei -- ordinas Už Nuopelnus su rėmėjo kaspinu, sl. M. Žiaugrai -- Vėliavos žymenis, psl. Vyt. Dabrilai, psl. G. Subačiui ir sk. Alg. Vasiui -- Pažangumo žymenis.

Už pavyzdinę pareigų ėjimą į paskiltininko laipsnį buvo pakelti šie Kęstučio Draugovės skautai: A. Kuncaitis, D. Baškys, Vyt. Dabrila, J. Jakutis, J. Jasaitis, D. Subatis ir G. Žiaugra. Buvo taip pat atžymėti ir Bostono skautams padėję žmonės, ar tai būdami skautų tėvų komitetų pirmininkais, ar kitokiu būdu padėję skautams, įteikiant jiems specialų Sukaktuvinį Metų rėmėjo ženklelį. Tokie buvo įteikti ps. St. Baltušui, Ir. Baškienei, inž. J. Čereškai, H. Gineičiui, P. Ambraziejui, Ant. Bačiuliui, M. Bichnevičiui, Ant. Bričkui, Ir. Galinienei, St. Kalvaičiui, K. Šimėnui ir O. Venckienei.

Iškilmingos dalies pabaigoje per paskutinius penkerius metus Žalgirio tuntui vadovavęs

skautininkas Č. Kiliulis tuntininko pareigas perdavė ps. R. Kalvaičiui. Tunto vadija s. Č. Kiliuliui jo darbui tunte prisiminti įteikė dail. P. Augiaus monografiją su gražiu įrašu ir parašais.

Tuntininkas s. Česlovas Kiliulis savo trumpame žodyje dėkojo skautams, vadovams ir tėveliams bei skautų bičiuliams, ypatingai s. kun. Jonui Klimui -- skautų kapelionui, ps. Paulinai Kalvaitienei s. Antanui Saulaičiui, s. Mykolui Subačiui, s. Kostui Nenortui, ps. Ramūnui Kalvaičiui, s. Apolinarui Treiniui, v. sl. Vytautui Dilbui, v. sl. Broniui Banaičiui ir Baltijos tunto tuntininkei s. Vidai Kleinienei jiems įteikdamas Sukaktuvinį Metų ženklelį.

Pasibaigus oficialiai daliai, sekė skautų pasirodymai.

Salėje, kur vyko sueiga, buvo suruošta maža Bostono skautų veiklos parodėlė. Buvo išstatytos įvairios nuotraukos ir iškarpas iš įvairių lietuviškų laikraščių, vaizduojančios ir aprašančios Bostono lietuvių skautų veiklą Sukaktuviniais metais.

Po sueigos svečiai ir dalyviai buvo pavaisinti Skautų Tėvų Komiteto suruoštomis kukliomis vaišėmis.

(k)

MUZIEJAUS RETENYBĖ!

Paskutiniai prisiminimai iš Nepr. Lietuvos laikų. Baigiančios pranykti Nepr. Lietuvos sidabrinės monetos pardavimui. 5 litai — J. Banavičius, 10 litų Vytautas Didysis, 10 litų prez. A. Smetona ir kitos. Kainoraštis — pareikalavus.

P. Zablockis,
2333 Ontario St.,
Vancouver 10, B. C.
Canada.

Visi padėkime LIETUVOS KANKINIŲ VARDĄ ĮAMŽINTI paminklinėje lietuvių koplyčioje šv. Petro bazilikoje Romoje. Laiko jau ne daug. Neatidėliokite prašyti save ir savuosius koplyčios kūrėjų tarpe.

Aukoms adresas:
LITHUANIAN
MARTYRS'
CHAPEL FUND
2701 W. 68 Street
Chicago, Ill. 60629

PRENUMERUOKIME DIRVĄ!

Laiškai iš visų pasaulio kraštų byloja, kad patikimiausias lietuvių ryšys ir informacijos šaltinis yra laikraštis. Turime bičiulių ir artimesnių žmonių visur. Ir ten, kur valiutos sunkumai, skirtingos gyvenimo sąlygos, neleidžia skirti laikraščiai reikalingos pinigų sumos. Neapsunkinkime BALF ar kitų labdaros organizacijų laikraščių prenumeratomis ar knygų pirkiniais. Užprenumeruokime laikraštį patys, tuo suteikiant didelę moralinę paramą savo artimesniam žmogui.

DIRVA,
6907 Superior Ave.,
Cleveland, Ohio 44103

Prašau siųsti Dirvą 1 metams (1½ metų) šiuo adresu

Jungiu čekį, pašto perlaidą 13 dol. (7 dol. 1½ metų).

Ta proga jungiu Dirvai auką dol.

Parašas

Adresas

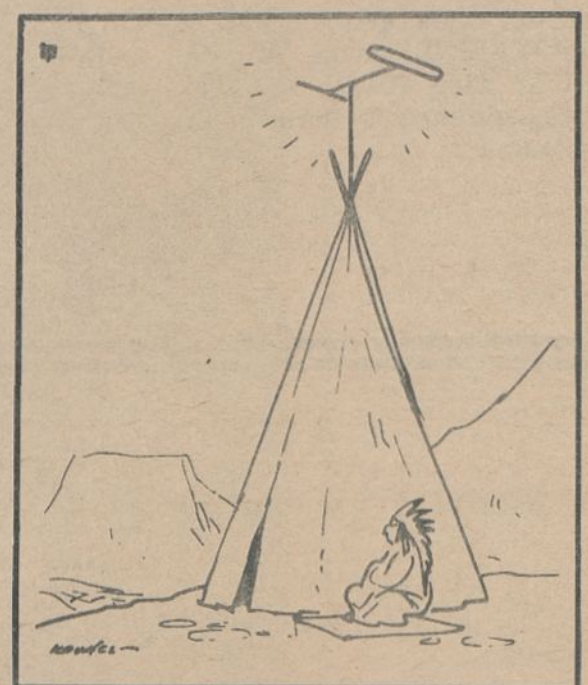
Dirvos prenumerata 1 metams — 13 dol., 1½ metų 7 dol.

Naturally
SUPERIOR SAVINGS
Main Office: SINCE 1909
798 EAST 185th STREET
6712 SUPERIOR AVENUE
13515 EUCLID AVENUE

HOME and
REMODELING
LOANS
....
INSURED SAVINGS

Paukštyrės iškilmingoje sueigoje.

Be žodžių...

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

SVETIMŠALIŲ
REGISTRACIJA VYKS
IKI SAUSIO 31 D.

Pagal veikiantį imigracijos įstatymą visi svetimšaliai gyveną JAV ir neturintieji pilietybės kasmet nuo sausio 1 iki 31 d. turi užpildyti registracijos kortelę ir įteikti imigracijos arba pašto įstaigai.

Priešingai, kaip praėjusioje Dirvos numery buvo paskelbta, Ohio ir Kentucky valstijose gyvenantiems svetimšaliams registracijos laikas netrumpinamas ir lieka tas pats, registruotis nuo sausio 1 iki sausio 31 d. Kviečiame nelaukti paskutinės dienos ir tuoj pat atlikti šią pareigą. Registracijos kortelės gaunamos kiekviename pašte.

MIRĖ PROF. V.
STANKA

Washingtonė gruodžio 25 d. mirė prof. Vladas Stanka-Stankevičius, teisės profesorius, filosofas, pastaruoju metu Šiaurės Amerikos Arkтино Instituto mokslinis bendradarbis.

V. Stanka buvo gimęs 1884 m. Biržuose. Bai-

gęs teisės mokslus Peterbūre, revoliucijos metu buvo Kerenskio kabineto viršininku. Grįžęs Lietuvon dėstė teisę V.D. Universitete ir advokatavo Kaune. 1944 m. pasitraukęs į Vokietiją buvo vienu Pabaltijo universiteto steigėjų. 1949 m. atsikėlęs į JAV Washingtonė Kongreso bibliotekoje dirbo mokslinius darbus.

• POPIEŽIUS PAULIUS VI paskelbė, kad prel. P. Marcinkus paskirtas tituliariu Orta, Afrikoje, vyskupu. Jo konsekracija įvyks kitų metų sausio 6 d. Romoje. Chicagos arkivyskupas, kardinolas J. Cody vyksias į konsekracijos iškilmes.

Prel. P. Marcinkus, gruodžio 20 d. popiežiaus buvo paskirtas sekretorium ir staigos, kuri tvarko Vatikano finansines operacijas pasauly. Jis yra gimęs 1922 m., Cicero ir baigęs Šv. Antano mokyklą, vėliau baigęs Quigley ir Mundelein dvasines seminarias.

Prieš pradėdamas dirbti Vatikane, Marcinkus yra buvęs Bolivijoje antruoju nunciatūros sek-

retorium ir Kanadoje -- antruoju sekretorium.

• ANTANAS SENKAS Vilties Draugijos valdybos vicepirmininkas, siųsdamas savo linkėjimus Dirvos štabui, pridėjo 20 dolerių laikraščiu paramos. Dirva nuo širdžiai dėkoja už auką.

• ALEKSANDROSKA-SUBIENĖS judantiplastikinė konstrukcija "Gatė" yra išstatyta Brooklyno Muziejuje su rengtoji menininkų ir technologų parodoje "Some More Beginnings". Paroda surengta EAT (Experiments in Art and Technology) organizacijos, bendradarbiaujant su Modernaus Meno Muziejumi New Yorke. Kašubienės konstrukcija yra aukštos sienos dydžio, ir judantys šviessos šaltiniai sudaro nuolat besikeičiančio transparentinio plastiko šešelių efektus.

• ONA DAILIDIENĖ, buv. diplomato ir žurnalisto Prano Dailidės našlė, šiomis dienomis buvo iš Syracuse, N.Y., atvykusi Clevelandan dalyvauti savo dėdės Mykolo Kalvaičio laidotuvėse. Ta pačia proga ji aplankė savo gimines ir pažįstamus.

• TOMAS ARŪNAS ŽIČKUS, studijavęs Bostono universitete geologiją, universitetą baigė gruodžio 20 d., gaudamas bakalauro laipsnį. Jis priimtas į graduate school, kur sieks magistro laipsnio toje pačioje srityje. Sausio pradžioj išvyksta iš Bostono tęsti studijas ir dirbti į Washingtoną. Jis yra mūsų bendradarbio P. Žičkaus sūnus.

Jo brolis Raimundas,

praeitą pavasarį yra gavęs magistro laipsnį, dabar yra Technical Operations Co. manager ir taip pat ruošiasi daktaro laipsniui.

EAST CHICAGO

METINIS
SUSIRINKIMAS

ALT S-gos East Chicagos skyriaus valdyba sausio 12 d. (sekmadienį), 5 val. vakaro šv. Pranciškaus parapijos mažojoje salėje šaukia visuotiną narių susirinkimą.

Be kitų darbo tvarkos punktų numatyta vykdomųjų organų apyskaitiniai pranešimai ir rinkimai.

Po susirinkimo bus šeimyniška kavutė. Valdyba kviečia visus narius šiame susirinkime dalyvauti.

ST. CATHERINES

PREZIDENTO A.

SMETONOS MIRTIES
MINĖJIMAS KANADOJE

Tarp pirmutinių pasiūsių paminėti Lietuvos Prezidento Antano Smetonos 25 metų mirties sukaktį bene bus St. Catherines lietuvių kolonija.

Minėjimas įvyks šeštadienio vakare, sausio 11 d. pradžio 7 val.

Minėjimo komitetas pasikvietė iš Clevelando K.S. Karpį, kuris buvo Dirvos redaktorium kai Prezidentas A. Smetona atvyko į Ameriką. Greta paskaitos apie velionį prezidentą, Karpius atveš parodyti Kanados lietuviams filmą, kurioje Prezidentas Smetona matomas kai 1941 metais

lankėsi Clevelande ir jo laidotuvės 1944 m. sausio 13 d. Karpius parodys taip pat filmą ir Clevelando Lietuvių Kultūrinio Darželio, apie kurią lietuviai girdi, bet mažai kas yra matęs.

Meninę dalį komitetas sudarys iš kanadiečių (r)

DETROIT

BALFO RINKLIAVA

1968 m. rinkliavos metu surinkta 4,036.25 dol. Rinkliavai vadovavo dir. E. Paurazienė, talkinin kaujant valdybos nariams ir 56 aukų rinkėjams.

Balfo 76 Sk. Valdyba

DAYTON

BALFUI SURINKTA 550
DOLERIŲ

Daytono lietuviai Balfui suaukojo 550 dol. Tai vis tie patys aukotojai per eilę metų. Ypač lietuviai daktarai aukoja stambesnes sumas. Dalguma tautiečių dar nėra aukoję, nors ir nėra neturtingi. Tuo tarpu senutė M. Kozłowski Balfui davė 10 dol. O jos sūnus 20 dolerių. (ju)

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

HELP WANTED MALE

WANTED 1ST CLASS
DIE MAKERS
Must be able to build dies from parts
print, top wages paid and benefits
Apply in person.
CASS MACHINE CO.
691 Antoinette
Detroit, Mich. (N27
(120-1)

MACHINE BURNERS
FITTERS
SHOP HELPERS
Applications are being accepted for
the above positions for men with
experience in steel plate fabrication.
Excellent wages including many
fringe benefits. Apply in person.
BETHLEHEM STEEL CORP.
Buffalo Tank Division,
13461 Huron River Dr.,
Romulus, Mich.
"Equal Opportunity Employer in the
Plans for Progress Program".

MOLDERS
MELTERS
COREMAKERS
Experienced foundry labor. Top
wages, plus cost of living. Teamster
pension and benefit plan. Retire at
age 57, after 5 years of membership,
at \$250 per month.
RACINE & ENTERPRISE FOUNDRY
831 E. Lewiston
Ferndale, Mich.
313 — 542-9600 (118-1)

MALE/FEMALE

MACHINE OPERATORS

MALE OR FEMALE
SEMI-SKILLED
LIGHT PRODUCTION
FRINGE BENEFITS.
LATHE HAND
\$2.42—\$3.09 per hour
MILL & BENCH HAND
\$2.42 - 3.59 per hour
Rate depending upon experience.
For interview phone
313 — 921-3045 Ext. 39
between 10 A.M.—11 A.M. and
2:00 P.M.—3:00 P.M.
Detroit, Mich. (120-4)

PRANEŠAME LIETUVIŲ VISUOMENEI, KAD 1968 M. GRUODŽIO 28 d. CLEVELANDE, OHIO, J.A.V., MIRĖ

SOFIJA CHODAKAUSKAITĖ
— SMETONIENĖ

DIDŽIADVASĖ LIETUVĖ, KILNI RŪPESČIO AUKŲ, KAIP IR TALENTINGŲ LIETUVIŲ, GLOBĖJA, LIETUVOS PREZIDENTO ANTANO SMETONOS ŽMONA IR BENDRININKĖ, MŪSŲ SĄJUNGOS NARĖ.

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS
SĄJUNGOS VALDYBA

Lietuvos Respublikos Prezidento
A. Smetonos našlė

A.A.

SOFIJAI SMETONIENEI

mirus, jos gedinčius seserį JADVYGĄ TUBELIENĘ, dukrą MARIJĄ VALIUŠIENĘ ir sūnų JULIŲ SMETONĄ su šeimomis, gimines ir artimuosius nuoširdžiai užjaučia

Vilties Draugijos Valdyba
ir DIRVA

A.A.

SOFIJAI SMETONIENEI

mirus, jos sūnui Juliui su šeima, dukrai Marijai ir artimiesiems gilią užuojautą reiškia.

Vytautas Meškauskas su šeima

MYKOLUI KALVAIČIUI

mirus, žmonai Kazei, dukrai Eleonorai Grigonienei su šeima, sūnums Juozui ir Alfonsui su šeimomis, užuojautą reiškia me ir kartu liūdime

Jonė ir Kazys Karaliai
su šeima

A.A.

JUOZAFINAI GURSKIENEI-
RUKŠTELIENEI

mirus, jos dukrai dr. Eugenijai Gurskytei-Pauzienei ir žentui Vladui Paužai gilią užuojautą reiškia

ALTS-gos Detroito Skyrius

A.A.

JUOZAFINAI GURSKIENEI-
RUKŠTELIENEI

mirus, jos dukrai dr. Eug. Pauzienei, žentui Vl. Paužai ir sūnums, reiškia me širdingą užuojautą.

J. ir O. Rekašiai

Mielam mūsų skyriaus nariui

A.A.

BRONIUI BUINIUI

mirus, Jo žmonai Valerijai, šeimos nariams, giminėms ir artimiesiems užuojautą reiškia ir drauge liūdi

ALTS-gos Philadelphijos Skyrius

A.A.

BRONIUI BUINIUI

mirus, Jo motinai, žmonai, korporantams dukrai Rimai ir žentui Gabrieliui Mironams, seseriai, švogerui ir kitiems artimiesiems gilią užuojautą reiškia

L.S.T. Korp! Neo-Lithuania
Philadelphia

Mielam prieteliui

BRONIUI BUINIUI

mirus, Jo motinai, žmonai Valerijai, dukrai Rimai ir žentui Gabr. Mironams, seseriai, švogerui ir kitiems giminėms nuoširdžiausią užuojautą reiškia me ir kartu liūdime.

Nora ir Petras Mitalai

A.A.

BRONIUI BUINIUI

mirus, jo žmonai VALERIJAI, dukrai RIMAI ir GABRIELIUI MIRONAMS, kitiems šeimos nariams ir artimiesiems nuoširdžią užuojautą reiškia me

Vincentas ir Aleksandra Gruzdziai

A.A.

BRONIUI BUINIUI

mirus, žmonai Valerijai, dukteriai Rimai ir žentui Gabrieliui Mironui nuoširdžią užuojautą reiškia ir kartu liūdi

Nėlė ir Jonis Mockai